

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره یازدهم - سال دوم
تاریخ چاپ ۱۴۰۰/۱/۳۰

شماره چاپ ۶۳۷
شماره سابقه چاپ ۲۰۶
شماره ثبت ۱۸۲

گزارش یک شوری

تاریخ ۱۴۰۰/۱/۳۰

گزارش کمیسیون قضائی و حقوقی به مجلس شورای اسلامی

طرح حمایت از مالکیت صنعتی (ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری) به شماره ثبت (۱۸۲) که به این کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده بود، در جلسات متعدد با حضور مسئولان دستگاههای ذی ربط و کارشناسان مرکز پژوهشها مورد بحث و بررسی قرار گرفت و به استناد تبصره (۱) ماده (۱۴۳) قانون آیین نامه داخلی به دلیل تشابه موضوع با لایحه حمایت از مالکیت صنعتی به شماره ثبت ۹۰ ادغام و نهایتاً در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۱/۲۲ با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسید.

اینک گزارش آن در اجرای ماده (۱۴۳) قانون آیین نامه داخلی به مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود.

رئیس کمیسیون قضائی و حقوقی
موسی غضنفرآبادی

معاونت قوانین

طرح حمایت از مالکیت صنعتی

فصل اول- اختراعات

مبحث اول- کلیات

ماده ۱- اختراع نتیجه فکر فرد یا افراد است که راه حل عملی جدیدی را برای حل مشکل فنی مشخص در زمینه صنعت ارائه می نماید. اختراع ممکن است به صورت فرآورده یا فرآیند باشد.

ماده ۲- گواهینامه اختراع، سندی است که مرجع ثبت مالکیت صنعتی که در این قانون «مرجع ثبت» نامیده می شود، برای اختراع صادر می کند و نشان دهنده حقوق انحصاری مندرج در این قانون برای دارنده آن است.

ماده ۳- بهره مندی از حقوق ناشی از اختراع مندرج در این قانون، منوط به ثبت آن نزد مرجع ثبت است.

ماده ۴- موارد زیر از مصادیق اختراع موضوع این قانون نیست یا از حیطه حمایت از اختراع خارج است:

۱- کشفیات، نظریه های علمی، روش های ریاضی و آثار هنری

۲- کاربرد جدید از فرآورده ها یا فرآیندهای شناخته شده

۳- طرحها، قواعد و روش های انجام فعالیت های ذهنی و فعالیت های اجتماعی، کسب و کار و بازی ها

۴- روش های پیشگیری، تشخیص، جراحی و درمان در بیماری های انسان و حیوان

تبصره- این بند شامل فرآورده های مورد استفاده در روش های مذکور که منطبق بر تعریف اختراع است، نمی شود.

۵- گیاهان و جانوران و ریزسازواره (میکروارگانیسم) ها و اجزای آنها آنچنان که در طبیعت یافت می شوند، ارقام

گیاهی و جانوری و اجزای ژنتیکی آنها، مشتقات زیستی طبیعی و همچنین فرآیندهای اساساً زیستی طبیعی

تبصره ۱- این بند ریزسازواره (میکروارگانیسم) های دست ورزی شده ژنتیکی و فرآیندهای میکروبیولوژیک تولید و

تکثیر آن که به واسطه مداخله مستقیم انسان در ترکیب ژنتیکی به دست می آیند و خواصی دارند که در حالت عادی از

گونه های طبیعی حاصل نمی شود و همچنین فرآیندهای زیستی مبتنی بر طراحی و مداخله فنی و دارای شروط سه گانه

اختراع از مصادیق این بند محسوب نمی شوند.

تبصره ۲- ارقام گیاهی دست ورزی شده مطابق قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مصوب

۱۳۸۲/۴/۲۹ و منابع دامی دست ورزی شده مطابق قانون نظام جامع دامپروری کشور مصوب ۱۳۸۷/۵/۷ با اصلاحات و

الحاقات بعدی به ثبت می رسند.

۶- اختراعی که بهره برداری از آن، خلاف موازین شرعی، نظم عمومی و یا اخلاق حسنه است.

۷- اختراعی که بهره برداری از آن با حفظ حیات یا سلامت انسان مغایرت دارد یا موجب آسیب جدی به محیط

زیست یا کاهش تنوع زیستی می گردد.

مبحث دوم- حق تقاضای ثبت اختراع

ماده ۵- اشخاص زیر حق تقاضای ثبت اختراع را دارند:

۱- مخترع (شخص پدید آورنده اختراع) یا قائم مقام قانونی یا نماینده قانونی وی

۲- شخصی که اختراع به سفارش او حاصل شده است یا قائم مقام قانونی یا نماینده وی، با رعایت حقوق

مخترع.

تبصره ۱- اگر افرادی به صورت مشترک اختراعی را پدید آورده باشند، حق تقاضای ثبت اختراع و حقوق ناشی از

گواهینامه ثبت اختراع به طور مشترک به آنان تعلق دارد.

تبصره ۲- کارکنان مرجع ثبت، حق تقاضای ثبت اختراع برای خود یا به نمایندگی از دیگری را ندارند.

ماده ۶- چنانچه دو یا چند شخص در پدید آوردن اختراعی واحد، مشارکت داشته و سهم آنها در این همکاری

مشخص باشد، میزان مشارکت هر یک به تفکیک در گواهینامه اختراع قید می‌شود و حقوق حاصل از آن، به همان نسبت به ایشان تعلق می‌گیرد. در صورتی که کار هر یک از آنها جدا و متمایز نبوده یا میزان مشارکت آنها در ایجاد اختراع مشخص نباشد، نام همه آنها در گواهینامه اختراع ذکر می‌گردد و حقوق ناشی از گواهینامه، به‌طور مساوی به همه آنها تعلق می‌گیرد.

ماده ۷- هر یک از مالکان مشترک اختراعی واحد، بدون نیاز به کسب رضایت مالکان دیگر می‌تواند سهم خود را انتقال داده یا به عنوان وثیقه یا هر نوع تضمین دیگر قرار دهد.

تبصره ۱- در صورتی که یکی از شرکاء بخواهد سهم خود از اختراع ثبت شده را به دیگری منتقل کند، باید پیشنهاد فروش خود را به شرکاء دیگر اعلام نماید؛ در صورت وجود پیشنهاد خرید، با مبلغ برابر بین خریدار و یکی از شرکاء اولویت خرید تا مدت پانزده روز با آن شریک است و در صورتی که قیمت پیشنهادی خریدار، بالاتر از قیمت پیشنهادی شرکاء باشد، اولویت خرید با میزان قیمت پیشنهادی خریدار تا مدت پنج روز با شرکای دیگر است.

تبصره ۲- هر یک از مالکان مشترک به تنهایی، یا همه آنها به اتفاق می‌توانند در مورد نقض حقوق موضوع این قانون، به مرجع صالح قضائی مراجعه کنند.

تبصره ۳- در صورت مخالفت برخی از شرکاء با بهره برداری از اختراع، شریک یا شرکای دیگر می‌توانند الزام شرکاء ممتنع را از مرجع صالح قضائی تقاضا نمایند و با پرداخت مابه ازای عادلانه سهم آنها از منافع ناشی از بهره‌برداری، از اختراع استفاده نمایند.

ماده ۸- هرگاه دو یا چند شخص، مستقل از یکدیگر اختراع واحدی پدید آورده باشند، شخصی که اظهارنامه خود را زودتر تسلیم کرده باشد، حق ثبت اختراع را دارد. همچنین اگر دو یا چند شخص، مدعی حق تقدم موضوع ماده (۱۰) این قانون باشند، هرکدام که بتواند ثابت کند اظهارنامه‌اش را مطابق مقررات مربوط زودتر از دیگران تسلیم کرده است مشروط بر اینکه آن اظهارنامه، استرداد یا رد نشده باشد، حق ثبت اختراع را دارد.

ماده ۹- در صورتی که اختراع، ناشی از استخدام یا قرارداد باشد، حقوق مادی ناشی از اختراع متعلق به کارفرما است، مگر آنکه به صورت دیگری توافق شده باشد. به منظور صدور گواهینامه اختراع، متقاضی ثبت باید نام مخترع را به مرجع ثبت اعلام کند.

تبصره - چنانچه اختراع در چهارچوب موضوع فعالیت قراردادی مخترع نباشد یا در مورد اختراع ناشی از اجرای قرارداد، تعیین تکلیف نشده باشد، حقوق مادی ناشی از اختراع متعلق به پیمانکار یا مستخدم است، مگر آنکه اختراع با استفاده از دانش، اطلاعات، فناوری و یا ابزار و تجهیزات متعلق به کارفرما صورت گرفته باشد که در این صورت، حق ثبت اختراع و حقوق ناشی از گواهینامه آن متعلق به مخترع است و کارفرما نیز حق بهره‌برداری غیرانحصاری از اختراع را دارد.

ماده ۱۰- چنانچه شخصی براساس «قانون اجازه الحاق دولت ایران به اتحادیه عمومی بین‌المللی معروف به پاریس برای حمایت مالکیت صنعتی و تجارتي و کشاورزی (کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی) مصوب ۱۳۳۷/۱۲/۱۰»، برای ثبت اختراع، اظهارنامه‌ای را به مرجع ثبت یکی از کشورهای عضو کنوانسیون بوده است تسلیم کند، با رعایت مفاد این قانون و کنوانسیون مذکور که از این پس در این قانون «کنوانسیون پاریس» نامیده می‌شود، به مدت دوازده ماه از تاریخ تسلیم این اظهارنامه بر اشخاص دیگر حق تقدم دارد.

تبصره - در صورتی که متقاضی ثبت اختراع، مدعی دو یا چند اظهارنامه پیشین باشد، تاریخ شروع حق تقدم از زمان تقدیم اولین اظهارنامه محاسبه می‌گردد.

مبحث سوم - شرایط اختراع

ماده ۱۱- اختراعی قابل ثبت است که دارای شرایط شکلی و ماهوی مندرج در این قانون باشد. چنانچه مرجع ثبت، این شرایط را مطابق مواد مذکور در این مبحث از این قانون احراز کند، اختراع را ثبت می‌نماید؛ در غیر این صورت، اظهارنامه را رد و مراتب را با ذکر دلایل رد به صورت کتبی به متقاضی ابلاغ می‌کند.

ماده ۱۲- شرایط اختراع عبارت است از:

۱- جدید بودن: بدین معنا که اختراع در فن یا صنعت پیشین، وجود نداشته باشد؛
۲- دارا بودن گام ابتکاری: بدین معنا که اختراع برای دارنده مهارت متعارف در فن یا صنعت مربوط، معلوم و آشکار نباشد؛

۳- دارا بودن کاربرد صنعتی: بدین معنا که اختراع در رشته‌ای از صنعت، قابل ساخت یا استفاده باشد.
تبصره ۱- مراد از صنعت، مفهوم عام آن است و شامل مواردی نظیر صنایع دستی، کشاورزی، ماهیگیری و خدمات نیز می‌شود.

تبصره ۲- فن یا صنعت پیشین، یعنی هر آنچه قبل از تاریخ تقاضای ثبت یا در موارد مقتضی، قبل از تاریخ حق تقدم ناشی از اظهارنامه ثبت اختراع، در هر نقطه از جهان از طریق انتشار شفاهی، کتبی، استفاده عملی یا از هر طریق دیگر برای عموم افشاء شده باشد.

تبصره ۳- چنانچه افشای اختراع ادعایی ظرف مدت شش ماه قبل از تاریخ تقاضا یا در موارد مقتضی، قبل از تاریخ حق تقدم صورت گرفته باشد، مانع ثبت توسط مخترع یا نماینده وی نیست.

تبصره ۴- مناط تشخیص گام ابتکاری، تاریخ تسلیم اظهارنامه یا در موارد مقتضی تاریخ آغاز حق تقدم خواهد بود.

ماده ۱۳- ثبت اختراع مطابق این قانون، مستلزم تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت است.

ماده ۱۴- اظهارنامه ثبت اختراع باید بر اساس برگه (فرم) مخصوصی که مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون تهیه می‌شود تکمیل شده و شامل موارد زیر باشد:

۱- اطلاعات هویتی مخترع

۲- اطلاعات هویتی مالک

۳- توصیف اختراع

۴- خلاصه‌ای از توصیف اختراع

۵- ادعا یا ادعاهای اختراع

۶- نقشه یا نقشه‌ها (در صورت وجود)

۷- تعیین طبقه اختراع براساس طبقه‌بندی بین‌المللی اختراعات

تبصره- تکمیل این بند اختیاری است.

۸- تعیین پیوست‌ها

تبصره- هویت در این قانون برای اتباع ایرانی نام، نام خانوادگی و شماره ملی شخص حقیقی و نام و نوع و شناسه انحصاری شخص حقوقی و برای اتباع خارجی نام، نام خانوادگی و نشانی برای اشخاص حقیقی و نام و نشانی برای اشخاص حقوقی است.

ماده ۱۵- مدارک زیر باید به اظهارنامه پیوست شود:

۱- مدارک هویت متقاضی و مخترع

۲- درخواست کتبی مبنی بر عدم ذکر نام مخترع، در صورتی که او بخواهد نامش در گواهینامه اختراع درج نشود.

۳- مدارک مربوط به حق تقدم که باید هم‌زمان با تسلیم اظهارنامه یا حداکثر ظرف یک‌ماه پس از آن تاریخ، تسلیم شود. (در صورت درخواست حق تقدم)

۴- رسید پرداخت هزینه‌های قانونی

۵- مدارک نمایندگی، در صورتی که نماینده اظهارنامه را تسلیم نماید.

تبصره- درخصوص منابع زیستی متعلق به سایر کشورها، در صورت رفتار متقابل، مجوز دسترسی از متقاضی درخواست می‌شود.

ماده ۱۶- در صورتی که اختراع مربوط به حوزه زیست‌فناوری و منابع ژنتیک باشد، متقاضی مکلف است علاوه بر موارد مندرج در مواد (۱۴) و (۱۵) این قانون، اطلاعات و اسناد زیر را به‌ضمیمه اظهارنامه خود به مرجع ثبت تسلیم نماید:

- ۱- اعلام مبدأ جغرافیایی منبع زیستی طبیعی مورد استفاده برای انجام اختراع و نحوه دسترسی به منابع
- ۲- اعلام محل نگهداری و نحوه دسترسی در خصوص منابع زیستی فاقد مبدأ جغرافیایی
- ۳- گواهی تودیع نمونه ژنتیکی یا زیستی به مراکز نگهداری ذخایر ژنتیکی و زیستی در صورت عدم امکان توصیف آن، بنا به تشخیص مرجع ثبت
- تبصره- مراکز ذیصلاح برای تودیع و صدور گواهی و شناسه (کد) تودیع برای مواد زیستی و ژنتیکی توسط مرجع ثبت اعلام می‌شود.
- ماده ۱۷- توصیف اختراع باید صریح و مشتمل بر نکاتی باشد که شرایط ماهوی اختراع را در مورد ادعاهای متقاضی به طور منجز تبیین کند، به نحوی که به طور کامل و مؤثر اختراع را افشاء نماید و به گونه‌ای باشد که برای شخص دارای مهارت متعارف در فن مربوط، واضح و قابل پیاده‌سازی باشد و از نظر مخترع، بهترین روش اجرایی را برای اختراع ارائه کند. خلاصه توصیف فقط به منظور ارائه اطلاعات فنی است و نمی‌توان برای تعیین محدوده حمایت به آن استناد کرد.
- ماده ۱۸- ادعا یا ادعاها باید گستره حمایت از اختراع را به شکل گویا، موجز و کامل تعیین کرده و از چهارچوب توصیف فراتر نرود.
- تبصره- هر یک از ادعاهای یک اختراع مبنای ارزیابی در مرجع ثبت و رسیدگی به دعاوی نقض در مرجع صالح قضائی خواهد بود.
- ماده ۱۹- چنانچه در اظهارنامه به نقشه‌هایی استناد شود که به آن ضمیمه نشده است، مرجع ثبت به متقاضی ابلاغ می‌کند که نقشه‌ها را ظرف یک‌ماه تسلیم نماید. در صورت تحویل نقشه‌ها توسط متقاضی، مرجع مذکور تاریخ تقاضا را تاریخ دریافت نقشه‌ها محسوب می‌کند؛ در غیر این صورت، تاریخ تقاضا را همان تاریخ دریافت اظهارنامه قید می‌نماید و استناد به نقشه‌ها قابل پذیرش نیست.
- ماده ۲۰- متقاضی می‌تواند تا قبل از تصمیم مرجع ثبت مبنی بر تأیید یا رد اظهارنامه، با پرداخت هزینه مربوط، اصلاحاتی را در ادعا یا ادعاها انجام دهد، مشروط بر آنکه از حدود توصیف اظهارنامه نخست تجاوز نکند.
- ماده ۲۱- متقاضی حق تقدم باید به صورت مکتوب همراه با اظهارنامه خود، حق تقدمی را که در نتیجه تسلیم یک یا چند اظهارنامه ملی، منطقه‌ای یا بین‌المللی به یکی از کشورهای عضو کنوانسیون پاریس به دست آورده است، درخواست کند. همچنین متقاضی باید ظرف یک‌ماه، تصویر یا رونوشت اظهارنامه‌ای را ارائه دهد که مرجع ثبت اظهارنامه، مبنای حق تقدم آن را گواهی کرده باشد. با پذیرش درخواست حق تقدم، حمایت‌های مذکور در کنوانسیون پاریس شامل آن می‌شود. در صورت عدم رعایت شرایط مندرج در این ماده و دیگر مقررات مربوط، درخواست مذکور فاقد اعتبار است.
- ماده ۲۲- چنانچه متقاضی ثبت، قبل از تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت، اظهارنامه اختراعی را در خارج از کشور تسلیم نموده که عین و یا ماهیت آن مربوط به همان اختراعی باشد که در اظهارنامه تقدیمی به مرجع ثبت تسلیم کرده است، باید علاوه بر شماره و تاریخ آن اظهارنامه، مدارک زیر را به عنوان پیوست، به آن مرجع تسلیم کند:
 - ۱- تصویر هرگونه تصمیم، نامه یا اخطاریه‌ای که متقاضی در رابطه با نتایج بررسی‌های انجام شده در مورد اظهارنامه‌های تسلیم شده در خارج از کشور دریافت کرده است.
 - ۲- تصویر گواهینامه اختراعی که براساس اظهارنامه‌های تسلیم شده در خارج از کشور ثبت شده است. (در صورت وجود).
 - ۳- تصویر هرگونه تصمیم نهائی مبنی بر رد اظهارنامه یا رد ثبت اختراع ادعا شده در اظهارنامه‌های تسلیم شده در خارج از کشور
 - ۴- تصویر هرگونه تصمیم نهائی مبنی بر بی‌اعتباری گواهینامه اختراع صادر شده براساس اظهارنامه‌های تسلیم شده در خارج از کشور
- تبصره- متقاضی مذکور در صورتی می‌تواند اختراع مزبور را در ایران ثبت کند که بیش از دوازده ماه از تسلیم اولین اظهارنامه وی در خارج از کشور نگذشته باشد.
- ماده ۲۳- مرجع ثبت پس از پذیرش اظهارنامه، آن را از لحاظ مطابقت با شرایط راجع به محتویات اظهارنامه و اسناد

و مدارک مربوطه ارزیابی می‌کند. چنانچه اظهارنامه یا پیوست‌های آن مطابق مواد (۱۵) و (۲۲) این قانون تنظیم و تسلیم نشده باشد، جهت اصلاح و تکمیل آن یک‌ماه مهلت داده می‌شود مشروط به این که اظهارنامه در زمان دریافت، حاوی امور زیر باشد:

۱- درخواست صریح یا ضمنی ثبت اختراع

۲- خلاصه توصیف اختراع

۳- مشخصاتی که شناخت هویت متقاضی یا نماینده قانونی وی و تماس با آنها را ممکن سازد.

چنانچه اظهارنامه‌ای فاقد شرایط مقرر در بندهای مذکور باشد و یا ظرف مهلت یک‌ماه رد شود، مرجع ثبت مکلف است حسب مورد مراتب رد یا رفع نقص را به نحو مستدل و مستند، به صورت کتبی به متقاضی یا نماینده قانونی وی ابلاغ کند. متقاضی می‌تواند ظرف یک‌ماه پس از تاریخ ابلاغ، به تصمیم رفع نقص یا رد اظهارنامه اعتراض کند. اعتراض باید به صورت کتبی در دو نسخه تنظیم و همراه با دلایل و مستندات و رسید مربوط به پرداخت هزینه رسیدگی، به مرجع ثبت تسلیم شود.

مرجع ثبت یک نسخه از اعتراض‌نامه را به «کمیسیون رسیدگی به اختلافات ثبت مالکیت صنعتی» ارجاع و نسخه دوم آن را پس از ثبت، با قید تاریخ و شماره وصول، به معترض یا نماینده قانونی وی مسترد می‌نماید. کمیسیون رسیدگی به اختلافات ثبت مالکیت صنعتی، از نماینده رئیس مرجع ثبت و دو کارشناس با تخصص مرتبط با موضوع با دعوت از معترض تشکیل می‌شود و با اکثریت آراء تصمیم‌گیری می‌کند. کارشناس رسیدگی‌کننده به پرونده، بدون داشتن حق رأی در جلسات شرکت می‌کند. نحوه انتخاب اعضای کمیسیون مذکور و ترتیب رسیدگی آن با توجه به تنوع موضوعات تخصصی، در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌شود.

تبصره ۱- تصمیم‌های نهائی کمیسیون رسیدگی به اختلافات ثبت مالکیت صنعتی ظرف یک‌ماه از تاریخ ابلاغ، در مرجع صالح قضائی قابل اعتراض است.

تبصره ۲- کارشناس رسیدگی‌کننده به موضوع نمی‌تواند در مورد همان موضوع به عنوان عضو کمیسیون انتخاب شود.

تبصره ۳- در صورت رد اعتراض در کمیسیون، هزینه رسیدگی به اعتراض، قابل استرداد نیست.

تبصره ۴- کمیسیون رسیدگی به اختلافات ثبت مالکیت صنعتی، به تشخیص رئیس مرجع ثبت می‌تواند به تعداد متعدد شعبه و عضو علی‌البدل داشته باشد.

تبصره ۵- در صورت درخواست تمدید مهلت رفع نقص، مرجع ثبت پس از بررسی اوضاع و احوال، در این زمینه تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید. درخواست تمدید مهلت، صرفاً برای یک بار و حداکثر به مدت سی‌روز ممکن است.

ماده ۲۴- اظهارنامه فقط باید به یک اختراع یا گروهی از اختراعات مرتبط با هم که یک اختراع کلی را تشکیل می‌دهند، مربوط باشد. متقاضی می‌تواند تا زمانی که اظهارنامه وی مورد موافقت قرار نگرفته است، اظهارنامه اصلی اختراع کلی را به دو یا چند اظهارنامه تقسیم کند. اظهارنامه‌های تقسیمی باید واجد الزامات اظهارنامه اصلی، از جمله تاریخ تقاضای اولیه و در موارد مقتضی، حق تقدم آن باشد.

مرجع ثبت مکلف است پس از بررسی شکلی و قبل از بررسی ماهوی اختراع، واحد بودن اختراع را بررسی کند و در صورت تشخیص واحد نبودن اختراع، موضوع را به همراه دلایل، به طور کتبی به متقاضی ابلاغ نماید که اظهارنامه خود را به یک اختراع محدود کند. متقاضی می‌تواند دلایل و توضیحات خود را در اعتراض به نظر مرجع ثبت ظرف یک‌ماه اعلام نماید. چنانچه مرجع ثبت مربوط نظر متقاضی را وارد نداند، یکی از اختراعات مطرح‌شده در اظهارنامه بر اساس دسته ادعاهای مجزای موضوع تبصره (۲) این ماده را به انتخاب متقاضی بررسی می‌کند. در صورتی که متقاضی در مهلت مذکور پاسخ نداده یا انتخاب خود را بیان ننماید، تنها اختراع نخست مورد بررسی قرار می‌گیرد. متقاضی می‌تواند سایر اختراع یا اختراعات مشتق‌شده از اظهارنامه اولیه را در قالب اظهارنامه‌های جدید با تاریخ حق تقدم اختراع اولیه به مرجع ثبت تسلیم نماید مشروط بر اینکه در اظهارنامه جدید همان متن توصیف‌نامه اولیه را ذکر کند. در اظهارنامه جدید امکان حذف نام مخترعانی که در این بخش از اختراع نقش نداشته‌اند وجود دارد.

تبصره ۱- ذکر نشدن ارتباط اجزاء در اختراع کلی، موجب بی اعتباری گواهینامه مربوط نمی شود.

تبصره ۲- به منظور سهولت در تشخیص وحدت اختراع از سوی مرجع ثبت، متقاضی مکلف است، ادعاهای خود را به ترتیب و منظم دسته بندی و از یکدیگر مجزا نماید. چنانچه اظهارنامه، توأمان حاوی ادعاهایی در خصوص فرآیند و فرآورده باشد، ادعاهای فرآیند و فرآورده نیز باید از یکدیگر تفکیک و دسته بندی شود، به نحوی که هیچ وابستگی بین این دسته از ادعاها وجود نداشته باشد. این حکم در مورد ادعاهای مربوط به فرآیند تولید آن محصول و فرآیند استفاده از آن نیز جاری است. شیوه دسته بندی ادعاها و نحوه مرتب کردن آن در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود.

ماده ۲۵- متقاضی ثبت اختراع می تواند تا قبل از صدور گواهینامه اختراع، اظهارنامه خود را مسترد نماید. چنانچه متقاضیان اظهارنامه متعدد باشند، تقاضای استرداد باید با موافقت همه آنان باشد. چنانچه حقوق اظهارنامه به شخص ثالث واگذار شده باشد، استرداد اظهارنامه امکان پذیر نیست. ذی نفع می تواند اعتراض خود نسبت به استرداد را در کمیسیون ماده (۲۳) این قانون طرح نماید.

تبصره ۱- در صورت استرداد یا رد اظهارنامه یا اعراض از آن، هزینه های پرداخت شده مسترد نمی گردد.

تبصره ۲- چنانچه اظهارنامه مسترد شده، مبنای اظهارنامه های تقسیم شده دیگری قرار گرفته باشد، استرداد تأثیری در اظهارنامه های بعدی نخواهد داشت، مشروط بر اینکه اظهارنامه های تقسیمی قبل از تاریخ استرداد، به مرجع ثبت ارائه شده باشد.

ماده ۲۶- در صورت وجود شرایط شکلی و واحد بودن اختراع، مرجع ثبت، شرایط ماهوی اظهارنامه و پیوست های آن و رعایت ماده (۱۸) این قانون را ظرف یک سال از تاریخ تسلیم مورد بررسی قرار می دهد و نتیجه این بررسی را به متقاضی ابلاغ می کند. متقاضی می تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ، دلایل خود را نسبت به گزارش کارشناسی، به مرجع ثبت ارائه کند یا اینکه ظرف همان مدت، تغییراتی را در چهارچوب اظهارات یا ایرادهای ارزیاب در ادعا یا ادعاها انجام دهد، مشروط بر اینکه در نتیجه این تغییرات، ادعا یا ادعاهای اصلاحی، از حدود توصیف اظهارنامه نخست فراتر نرود. مرجع ثبت، نظر نهائی خود را مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش اظهارنامه مورد تقاضا که کارشناسان ذی ربط با در نظر گرفتن دلایل و پاسخ متقاضی و دلایل ذی نفعان (در صورت ارائه) تدوین نموده اند، ظرف یک ماه به متقاضی ابلاغ می کند. در صورت رد تقاضای ثبت، متقاضی می تواند با رعایت مفاد ماده (۲۳) این قانون، به این تصمیم اعتراض کند.

تبصره ۱- در صورت ضرورت به تشخیص مرجع ثبت، مهلت یک ساله مذکور در این ماده، حداکثر تا شش ماه دیگر قابل افزایش است.

تبصره ۲- چنانچه ظرف مهلت مذکور در این ماده، مرجع ثبت پاسخ بررسی ماهوی را مشخص نکند، موضوع به درخواست متقاضی قابل رسیدگی در کمیسیون موضوع ماده (۲۳) این قانون است.

تبصره ۳- در صورت درخواست تمدید مهلت رفع نقص، مرجع ثبت پس از بررسی اوضاع و احوال، در این زمینه تصمیم مقتضی اتخاذ می نماید. درخواست تمدید مهلت، صرفاً برای یک بار و حداکثر به مدت سی روز ممکن است.

ماده ۲۷- مرجع ثبت، اظهارنامه و پیوست های مربوط به آن را پس از گذشت هجده ماه از تاریخ ثبت اظهارنامه یا در صورت مقتضی از تاریخ حق تقدم، برای عموم منتشر می کند. چنانچه بررسی و تأیید اظهارنامه قبل از مهلت مذکور تمام شود، متقاضی می تواند با پرداخت هزینه مربوط به صورت مکتوب از مرجع مذکور تقاضا کند اظهارنامه و پیوست های مربوط به آن را قبل از مهلت هجده ماهه منتشر کند.

تبصره- مرجع ثبت مکلف است اظهارنامه هایی که به هر دلیل رد شده اند را نیز برای عموم منتشر نماید. مرجع ثبت موظف است امکان دسترسی عمومی به سامانه برخط یا جویشرگر (موتور جستجوی) اظهارنامه های رد شده را ایجاد کند.

ماده ۲۸- هر شخصی که نسبت به تقاضای ثبت اختراع و پذیرش اظهارنامه اعتراض داشته باشد، باید آن را به صورت کتبی، در دو نسخه به مرجع ثبت تسلیم نماید. نسخه دوم اعتراض نامه پس از ثبت، با قید تاریخ و شماره وصول، به معترض مسترد می گردد. اعتراض نامه باید همراه با دلایل و مستندات و رسید مربوط به پرداخت هزینه رسیدگی به اعتراض تسلیم شود. چنانچه مرجع ثبت پس از بررسی اعتراض نامه و مدارک مورد استناد، آن را ناقص تشخیص دهد،

موارد را به صورت مکتوب به معترض اطلاع می‌دهد و از او می‌خواهد که ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ، نسبت به رفع نقص اقدام کند؛ در غیر این صورت، اعتراض‌نامه بی‌اعتبار محسوب می‌شود.

ماده ۲۹- پس از انتشار متن نهائی اختراع، هر شخصی که نسبت به پذیرش اظهارنامه اعتراض داشته باشد، می‌تواند ظرف نه ماه اعتراض خود را به مرجع ثبت تسلیم کند. مرجع ثبت، اعتراض واصله را جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به کمیسیون ماده (۲۳) این قانون ارسال می‌کند. در صورت سپری شدن مهلت نه‌ماهه، شخص معترض به اختراع ثبت شده و گواهی‌نامه صادرشده، می‌تواند اعتراض خود را در مرجع صالح قضائی مطرح کند.

ماده ۳۰- هرگاه شخصی با داشتن ادعای حق مالکیت، نسبت به اختراعی که قبلاً به نام او ثبت نشده و شخص دیگری اظهارنامه ثبت آن را به مرجع ثبت تسلیم نموده است اعتراض کند، باید هم‌زمان با اعتراض، برای خود تقاضای ثبت اختراع کند و هزینه ثبت اظهارنامه و سایر هزینه‌های مربوط به آن را تأذیه نماید. مرجع ثبت موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض‌نامه، نسخه‌ای از آن را به انضمام رونوشت مدارک و دلایل استنادی، به متقاضی ثبت ابلاغ کند.

متقاضی مکلف است ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ، پاسخ مکتوب خود به اعتراض وارده را به مرجع ثبت تسلیم نماید. چنانچه متقاضی نسبت به اعتراض سکوت کند یا به صورت مکتوب آن را بپذیرد، درخواست او برای ثبت اختراع، مستردشده محسوب می‌شود و مرجع ثبت مراتب را به معترض ابلاغ می‌کند تا از طریق اظهارنامه‌ای که هم‌زمان با اعتراض تسلیم کرده است، نسبت به ثبت آن اقدام کند.

در صورتی که متقاضی اعتراض را وارد نداند، مرجع ثبت مراتب را ظرف ده روز به معترض ابلاغ می‌کند و وی از تاریخ ابلاغ می‌تواند ظرف بیست روز اعتراض خود را به کمیسیون موضوع ماده (۲۳) این قانون تسلیم کند و رسید آن را به مرجع ثبت تحویل دهد. در این صورت رسیدگی به اظهارنامه ثبت اختراع تا تعیین تکلیف نهائی پرونده اعتراض متوقف می‌ماند و در صورت عدم تسلیم رسید اعتراض، روند رسیدگی به اظهارنامه اولیه ادامه می‌یابد.

ماده ۳۱- در مواردی که معترض با ادعای داشتن حقوق دیگری غیر از حق مالکیت، نسبت به اختراعی که اظهارنامه ثبت آن به مرجع ثبت تسلیم شده و هنوز در ایران به ثبت نرسیده است اعتراض داشته باشد نیز حکم ماده (۳۰) این قانون مجری است، مگر اینکه اختراع قانوناً قابل ثبت نباشد که در این صورت لازم نیست که اظهارنامه ثبت اختراع به مرجع ثبت تسلیم شود.

ماده ۳۲- پس از گذشت مهلت مقرر در مواد (۲۷) و (۲۸) این قانون و پذیرش نهائی اظهارنامه، مرجع ثبت، اختراع را ثبت نموده و پس از دریافت هزینه مربوط، گواهی‌نامه ثبت اختراع را صادر و به متقاضی تسلیم می‌کند. تبصره- مهلت پرداخت هزینه موضوع این ماده، حداکثر یک‌ماه پس از اعلام پذیرش نهائی اظهارنامه به متقاضی است و تا شش‌ماه با پرداخت جریمه‌ای معادل نصف حق‌الثبت قابل تمدید است. در صورت عدم پرداخت هزینه مربوط در این مهلت، اظهارنامه بی‌اعتبار محسوب می‌شود.

مبحث چهارم- حقوق ناشی از اختراع و مدت اعتبار آن

بند اول- جنبه‌های مادی حقوق ناشی از اختراع

ماده ۳۳- جنبه‌های مادی حقوق ناشی از اختراع یا حق بهره‌برداری انحصاری از آن، متعلق به دارنده گواهی‌نامه اختراع (مالک اختراع) است.

ماده ۳۴- مدت اعتبار گواهی‌نامه اختراع، حداکثر بیست سال پس از تاریخ تسلیم اظهارنامه است.

ماده ۳۵- بهره‌برداری از اختراع ثبت شده در ایران، از سوی اشخاصی غیر از مالک اختراع، مشروط به موافقت مالک آن یا نماینده یا قائم مقام وی است. مالک اختراع ثبت شده یا نماینده یا قائم مقام او می‌تواند با رعایت مواد (۳۸) و (۵۸) این قانون علیه هر شخصی که بدون اجازه وی یا نماینده یا قائم مقام او، مبادرت به انجام یکی از اعمال مندرج در مواد (۳۶) و (۳۷) این قانون نموده و مرتکب نقض حقوق وی شده است، حسب مورد، دعوا یا شکایت خود را در مرجع صالح قضائی اقامه کند.

ماده ۳۶- در صورتی که اختراع به صورت فرآورده باشد، حقوق مادی ناشی از گواهینامه اختراع و بهره‌برداری انحصاری از آن عبارت است از:

۱- ساخت

۲- واردات

۳- عرضه برای فروش

۴- فروش و استفاده از فرآورده

۵- ذخیره به قصد فروش یا عرضه برای فروش یا استفاده از فرآورده

تبصره- بهره‌برداری‌های مندرج در این ماده شامل ریزسازواره (میکروارگانسیم) های دست‌ورزی شده موضوع گواهینامه اختراع که با قصد تجاری‌سازی از طریق تکثیر یا تولید مثل به دست آمده و واجد همان ویژگی‌های مورد ادعا در گواهینامه هستند نیز می‌شود.

ماده ۳۷- در صورتی که اختراع به صورت فرآیند باشد، حقوق مادی ناشی از گواهینامه اختراع عبارت است از:

۱- استفاده از فرآیند

۲- موارد مندرج در ماده (۳۶) این قانون در خصوص فرآورده‌هایی که به‌طور مستقیم از طریق فرآیند به دست

می‌آیند به جز ارقام گیاهی یا دامی

تبصره- در خصوص فرآیندهای زیستی موضوع گواهینامه اختراع که موجب تکثیر ریزسازواره (میکروارگانسیم) دست‌ورزی شده مورد ادعا می‌شود، فرآورده‌هایی که به‌طور مستقیم از ریزسازواره (میکروارگانسیم) دست‌ورزی شده تکثیر شده به دست می‌آید نیز مشمول این ماده است.

ماده ۳۸- حقوق مادی ناشی از اختراع ثبت شده و بهره‌برداری از آن، شامل موارد زیر نمی‌شود:

۱- فروش مجدد فرآورده‌هایی که توسط مالک اختراع یا با توافق او در بازار عرضه می‌شود؛

۲- واردات فرآورده‌هایی که توسط مالک یا با توافق او در بازار عرضه شده است؛

تبصره- مفاد بندهای (۱) و (۲) این ماده شامل فروش مجدد فرآورده‌هایی که حاوی منبع ژنتیکی قابل تکثیر هستند و توسط مالک اختراع یا با توافق او در بازار ارائه شده‌اند نیز می‌شود، مشروط بر آنکه ماده ژنتیکی به‌دست آمده به‌طور متوالی برای تکثیر یا رویش مجدد به کار گرفته نشود.

۳- استفاده از وسایل موضوع اختراع در هواپیماها، وسائط نقلیه زمینی یا کشتی‌های سایر کشورها که به‌طور موقت یا به‌طور تصادفی وارد حریم هوایی، مرزهای زمینی یا آبهای کشور می‌شوند؛

۴- بهره‌برداری از اختراع که با هدف استفاده در تحقیقات علمی یا آزمایشی یا با اهداف آموزشی و پژوهشی انجام می‌شود؛

۵- بهره‌برداری توسط هر شخصی که به صورت غیرمقابلانه قبل از تقاضای ثبت اختراع یا در مواقعی که حق تقدم تقاضا شده است، قبل از تاریخ تقاضای حق تقدم همان اختراع، از اختراع استفاده می‌کرده یا اقدامات جدی و مؤثری جهت آماده‌شدن برای استفاده از آن در ایران به عمل آورده است، مشروط بر آنکه آن شخص اثبات نماید دانش اختراع را از طریق افشای اطلاعات در موعد مهلت ارفاقی مخترع که در آن اظهارنامه تسلیم شده است و یا در نتیجه نقض تعهدات خود نسبت به مالک اختراع یا نماینده وی به دست نیاورده است. حقوق استفاده‌کننده قبلی تنها به همراه شرکت یا کسب‌وکار یا به‌همراه بخشی که در آن از اختراع استفاده می‌شده یا مقدمات استفاده از آن فراهم گردیده، قابل انتقال یا واگذاری است.

۶- استفاده شخصی از اختراع بدون مقاصد تجاری

۷- اقدام مقدماتی برای استفاده تجاری از اختراع دارویی

۸- ساخت داروهای ترکیبی تک‌نسخه‌ای

۹- تغییر شیوه کاربرد داروی ثبت شده بدون تغییر در ماهیت

ماده ۳۹- موارد صدور پروانه بهره‌برداری اجباری به شرح زیر است:

۱- اقتضای مصالح ملی و منافع عمومی: در مواردی که با نظر بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط، مصالح ملی و منافع عمومی (مانند امنیت ملی، تغذیه، بهداشت یا توسعه سایر بخش‌های اقتصاد کشور) اقتضاء کند که دستگاه اجرائی یا اشخاص ثالث معین از اختراع بهره‌برداری کنند؛

۲- اتخاذ رویه‌های ضد رقابتی: در صورتی که بهره‌برداری مالک اختراع یا اشخاص مجاز از طرف او، مغایر با رقابت آزاد باشد و بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط، بهره‌برداری از اختراع را رافع مشکل تشخیص دهد؛

۳- کوتاهی بهره‌برداری اختراع در ایران: هنگامی که سه سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه اختراع یا دو سال از تاریخ صدور گواهی‌نامه اختراع گذشته و مخترع، بدون عذر موجه در ایران از آن بهره‌برداری نکرده یا به میزان کافی عرضه نکرده باشد. در محاسبه مهلت حمایت، مهلتی که طولانی‌تر است باید منظور گردد؛

۴- وجود اختراعات وابسته: در مواردی که اختراع مؤخر که متضمن پیشرفت مهم فنی است و اهمیت اقتصادی قابل توجهی دارد بدون استفاده از یک اختراع مقدم، قابل بهره‌برداری نباشد.

ماده ۴۰- برای تشخیص هریک از موارد مندرج در بندهای (۱) تا (۳) ماده (۳۹) این قانون، موضوع در کمیسیونی مرکب از رئیس مرجع ثبت، بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط (یا نمایندگان هریک از آنها) و یکی از قضات متخصص در این امر با انتخاب رئیس قوه قضائیه، مطرح می‌شود. در صورت موافقت آن کمیسیون، دستگاه اجرائی یا اشخاص معین، بدون نیاز به موافقت مالک اختراع، از آن بهره‌برداری می‌کنند. به منظور انجام تمام وظایف اداری کمیسیون موضوع این ماده، دبیرخانه‌ای تحت ریاست رئیس مرجع ثبت در آن مرجع تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- تصمیم‌های کمیسیون لازم‌الاجراء بوده و ظرف بیست‌روز قابل اعتراض در شعب ویژه دادگاههای موضوع ماده (۱۴۵) این قانون می‌باشد.

تبصره ۲- پروانه بهره‌برداری اجباری اختراعات دفاعی را که سازمانهای دفاعی تقاضا کرده‌اند، توسط کمیسیونی به ریاست رئیس ستاد کل نیروهای مسلح یا نماینده وی و با عضویت نماینده وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و رئیس سازمان دفاعی متقاضی صادر می‌شود.

ماده ۴۱- متقاضی پروانه بهره‌برداری اجباری باید توانایی‌های لازم برای بهره‌برداری از اختراع را داشته باشد. درخواست صدور پروانه بهره‌برداری اجباری به دبیرخانه موضوع ماده (۴۰) این قانون تسلیم می‌شود و باید شامل موارد زیر باشد:

۱- نظرات و دلایل متقاضی مبنی بر اقتضای مصالح ملی و منافع عمومی یا وجود رویه ضد رقابتی و یا کوتاهی در به کار بردن اختراع در ایران

۲- دلایل و مدارکی که به موجب آن ثابت شود دستگاه اجرائی یا سایر اشخاص متقاضی، از مالک اختراع درخواست بهره‌برداری نموده، ولی نتوانسته‌اند اجازه بهره‌برداری را در شرایط و مدت زمان متعارف تحصیل نمایند.

۳- دلایل و مدارک مثبت در راستای توانایی استفاده متقاضی پروانه بهره‌برداری اجباری از اختراع
تبصره- درخواست‌هایی که از سوی دستگاههای اجرائی ارائه می‌شود باید به امضای بالاترین مقام آن دستگاه رسیده باشد.

ماده ۴۲- دبیرخانه پس از دریافت درخواست پروانه بهره‌برداری اجباری، حداکثر ظرف ده‌روز موضوع را به مالک اختراع ابلاغ می‌کند. مالک اختراع می‌تواند حداکثر ظرف سی‌روز نظرات و دلایل خود را به صورت مکتوب به دبیرخانه تحویل دهد. این نظرات و دلایل در دبیرخانه به ثبت رسیده و برای تصمیم‌گیری به کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون تسلیم می‌شود.

ماده ۴۳- دبیرخانه کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، حداقل ده‌روز پیش از تشکیل جلسه کمیسیون، زمان آن را به متقاضی پروانه بهره‌برداری اجباری و مالک اختراع اطلاع می‌دهد. اشخاص مذکور می‌توانند در جلسه حضور پیدا کنند. کمیسیون با ملاحظه دلایل و مستندات ذی‌نفعان و استماع اظهارات آنها در صورت حضور در جلسه، تصمیم مقتضی را اتخاذ و به آنها ابلاغ می‌نماید.

ماده ۴۴- در صورت اعطای پروانه بهره‌برداری اجباری، کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، باید مبلغ مناسب

با أخذ نظر سه کارشناس رسمی دادگستری در حوزه ارزش‌گذاری با انتخاب قاضی عضو کمیسیون، شرایط بهره‌برداری، هویت بهره‌بردار، مدت بهره‌برداری، اقدامات اجرائی، مدت زمان لازم برای انجام اقدامات اجرائی توسط بهره‌بردار، محدوده جغرافیایی و موارد مجاز استفاده از اختراع را دقیقاً مشخص نماید. پرداخت هزینه کارشناسان موضوع این ماده به‌عهده بهره‌بردار است. استفاده از پروانه بهره‌برداری اجباری منوط به تأدیه هزینه بهره‌برداری به دارنده گواهینامه اختراع و در صورت عدم امکان تأدیه، تودیع آن به صندوق دادگستری است. پروانه بهره‌برداری اجباری نمی‌تواند حق بهره‌برداری برای دارنده مجوز اجباری را به صورت انحصاری مقرر کند.

ماده ۴۵- در صورتی که به تشخیص کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، فوریت مصالح ملی و منافع عمومی اقتضاء کند، رعایت شرایط مقرر در بند (۲) ماده (۴۱)، مواد (۴۲) و (۴۳) و ذیل ماده (۴۴) (پرداخت هزینه بهره‌برداری) این قانون و نیز رعایت مواعد مربوط لازم نیست. تصمیم کمیسیون در این مورد، بلافاصله به اجراء در می‌آید و دبیرخانه آن را ظرف بیست‌روز به مالک اختراع ابلاغ می‌کند.

تبصره- در صورت اجرای این ماده، هزینه بهره‌برداری موضوع ماده (۴۴) این قانون ظرف حداکثر دو ماه پس از صدور پروانه بهره‌برداری اجباری به دارنده گواهینامه اختراع پرداخت می‌شود.

ماده ۴۶- مرجع ثبت، تصمیم کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، مبنی بر اعطای پروانه بهره‌برداری اجباری، تغییر یا لغو آن را ثبت و به مالک اختراع و سایر اشخاص ذی‌نفع ابلاغ نموده و برای عموم منتشر می‌کند.

ماده ۴۷- کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، می‌تواند بنا به درخواست مالک اختراع یا دارنده پروانه بهره‌برداری اجباری و پس از استماع اظهارات طرفین یا یکی از آنها، تصمیم خود مبنی بر بهره‌برداری اجباری از اختراع را تا حدی که اوضاع و احوال اقتضاء کند، تغییر دهد.

ماده ۴۸- چنانچه مالک اختراع ادعا کند که شرایط و اوضاع و احوالی که باعث صدور پروانه بهره‌برداری اجباری شده، دیگر وجود ندارد و یا اینکه ادعا نماید بهره‌بردار نتوانسته است طبق مفاد تصمیم کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون و شرایط آن عمل کند، درخواست لغو پروانه بهره‌برداری اجباری را همراه با مدارک و مستندات مربوط، به دبیرخانه کمیسیون مذکور تسلیم می‌کند. دبیرخانه موظف است حداکثر ظرف ده روز از تاریخ تسلیم درخواست، مراتب را همراه با دلایل به بهره‌بردار اعلام کند تا اگر او پاسخی داشته باشد، ظرف سی‌روز به دبیرخانه اعلام نماید. دبیرخانه باید اظهارات طرفین را به انضمام مدارک و مستندات ارائه شده، برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون مذکور ارسال کند. کمیسیون پس از استماع اظهارات مالک اختراع و شخص بهره‌بردار و بالاترین مقام دستگاه اجرائی، حسب مورد راجع به رد تقاضای مالک اختراع یا لغو پروانه اجباری تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌کند.

ماده ۴۹- حق ناشی از پروانه بهره‌برداری اجباری از اختراع موضوع بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۳۹) این قانون، به‌طور مستقل قابل واگذاری نیست و باید همراه با شرکت یا کسب‌وکار دارنده مجوز اجباری از طرف کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون یا به همراه قسمتی از شرکت یا کسب‌وکاری که اختراع در آن بهره‌برداری می‌شود، منتقل گردد.

ماده ۵۰- کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون باید با حضور همه اعضا تشکیل شده و با اکثریت آرای حاضران که عضو قاضی جزء آن باشد تصمیم‌گیری کند.

ماده ۵۱- چنانچه شرایط مقرر در بند (۴) ماده (۳۹) این قانون وجود داشته باشد، مرجع ثبت با أخذ هزینه مربوط، به درخواست مالک اختراع مؤخر، پروانه بهره‌برداری از اختراع مقدم را جهت به‌کارگیری در اختراع مؤخر، بدون موافقت مالک آن صادر می‌کند. اگر پروانه بهره‌برداری بدون موافقت مالک اختراع مقدم صادر شود، مرجع ثبت به درخواست وی، پروانه بهره‌برداری از اختراع مؤخر را نیز بدون موافقت مالک آن صادر می‌نماید. درخواست مذکور باید همراه با دلایل و مدارکی باشد که به‌موجب آن ثابت شود متقاضی از مالک اختراع درخواست بهره‌برداری نموده، ولی نتوانسته است اجازه بهره‌برداری را در شرایط و مدت زمان متعارف تحصیل نماید. مرجع ثبت پس از دریافت درخواست صدور پروانه بهره‌برداری اجباری، آن را در دفتری مخصوص ثبت و ظرف ده‌روز از زمان دریافت، همراه با دلایل، مدارک و مستندات به مالک اختراع مقدم ابلاغ می‌نماید. مالک اختراع مقدم باید نظرات، دلایل و مدارک خود را ظرف بیست‌روز از تاریخ ابلاغ، به مرجع ثبت تسلیم نماید. مرجع ثبت پس از ملاحظه دلایل و مستندات طرفین، در مورد اعطای پروانه بهره‌برداری

اجباری تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌کند. تصمیم‌گیری در خصوص اجرای این ماده به‌عهده کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون می‌باشد.

تبصره ۱- در صورت اعتراض به تصمیم کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، تا قبل از نهائی شدن تصمیم مرجع صالح قضائی در این مورد، پروانه اجباری بهره‌برداری صادره معلق می‌ماند.

تبصره ۲- انتقال پروانه بهره‌برداری اجباری از اختراع مقدم فقط همراه با اختراع مؤخر و انتقال پروانه بهره‌برداری اجباری از اختراع مؤخر فقط همراه با اختراع مقدم امکان‌پذیر است.

ماده ۵۲- در تصمیم مربوط به صدور هر یک از پروانه‌های اجباری بهره‌برداری از اختراع مقدم یا مؤخر باید حدود و کاربرد پروانه، هزینه متناسبی که باید به مالک اختراع مورد نظر پرداخت شود و نیز شرایط پرداخت تعیین گردد. هر یک از طرفین می‌تواند با اثبات اینکه بهره‌بردار نتوانسته است طبق مفاد تصمیم مذکور و شرایط آن عمل کند، درخواست لغو پروانه بهره‌برداری اجباری را همراه با مدارک و مستندات مربوط، به مرجع ثبت تسلیم کند. کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون با احراز عدم رعایت مفاد تصمیم و شرایط آن، پروانه بهره‌برداری اجباری را لغو می‌کند.

تبصره- مالک اختراع و دارنده پروانه بهره‌برداری اجباری می‌توانند نسبت به میزان هزینه تعیین شده برای صدور پروانه بهره‌برداری اجباری، ظرف بیست‌روز از تاریخ ابلاغ تصمیم کمیسیون موضوع ماده (۴۰) این قانون، در مراجع صالح قضائی اعتراض کنند. این اعتراض، مانع از بهره‌برداری از پروانه بهره‌برداری اجباری نیست.

ماده ۵۳- بهره‌برداری اجباری از اختراع، محدود به هدفی است که در پروانه بهره‌برداری اجباری آمده است و مشروط به پرداخت هزینه بهره‌برداری به مالک اختراع می‌باشد.

بند دوم- جنبه‌های معنوی حقوق ناشی از اختراع

ماده ۵۴- جنبه‌های معنوی حقوق ناشی از اختراع، شامل موارد زیر است:

۱- ذکر نام پدیدآورنده اختراع به عنوان مخترع: فرد یا افراد مخترع حق دارند که نام آنها به عنوان مخترع، در گواهینامه اختراع ذکر شود، حتی اگر حقوق مادی ناشی از ثبت اختراع، متعلق به دیگری باشد. با وجود این، مخترع می‌تواند به صورت کتبی، عدم ذکر نام خود را به عنوان مخترع، از مرجع ثبت درخواست کند. در این صورت، نام او در گواهینامه اختراع درج نمی‌شود.

۲- بهره‌مندی از تقدیر و جایزه: تقدیر، یاداش، جایزه نقدی و امتیازاتی که به هر نحو به اختراع به عنوان دستاورد علمی تعلق می‌گیرد، متعلق به مخترع است؛ حتی اگر حقوق مادی ناشی از ثبت اختراع، متعلق به دیگری باشد.

ماده ۵۵- هرگونه اظهار یا تعهد مخترع مبنی بر اینکه نام شخص دیگری به عنوان مخترع در گواهینامه اختراع ذکر گردد، فاقد اثر است.

ماده ۵۶- حق معنوی ناشی از اختراع، دائمی است. دارنده حق معنوی همواره مخترع است، اما دارنده حقوق مادی ناشی از گواهینامه اختراع ممکن است شخصی غیر از مخترع باشد.

مبحث پنجم- واگذاری حق اختراع

ماده ۵۷- حقوق مادی ناشی از تسلیم اظهارنامه مربوط به اختراع یا اختراع ثبت‌شده، قابل نقل و انتقال است و مالک اختراع می‌تواند حقوق مادی خود را به هر نحو، از قبیل انتقال مالکیت، تفویض اجازه بهره‌برداری و سرمایه‌گذاری مشترک، اعمال کند. در انتقال مالکیت حق اختراع یا انتقال حق مالکیت ناشی از تسلیم اظهارنامه، تمام حقوقی که حسب مورد، به موجب گواهینامه اختراع یا تسلیم اظهارنامه مربوط ایجاد می‌شود، تا زمانی که اختراع دارای اعتبار قانونی است به دیگری واگذار می‌گردد.

تبصره ۱- در صورت سکوت قرارداد، اجازه بهره‌برداری به دیگری مانع اعطای اجازه بهره‌برداری به اشخاص دیگر نخواهد بود.

تبصره ۲- در طول مدت قرارداد، انتقال‌گیرنده، حق واگذاری حقوق خود به غیر را ندارد مگر آنکه خلاف آن شرط

شده باشد.

ماده ۵۸- تمام قراردادهای راجع به انتقال مالکیت اختراع ثبت شده یا انتقال حقوق ناشی از تسلیم اظهارنامه آن یا اجازه بهره‌برداری از آنها باید در دفتر اسناد رسمی به ثبت برسد و خلاصه آن در پشت (ظهر) گواهینامه اختراع درج شود. سردفتر اسناد رسمی پس از استعلام اصالت گواهینامه اختراع و احراز هویت طرفین، نسبت به تنظیم سند رسمی اقدام می‌کند. سردفتر اسناد رسمی، قراردادهای تنظیم شده را جهت ثبت در دفاتر مربوط و انتشار مراتب آن، به صورت الکترونیکی برای مرجع ثبت ارسال می‌کند. تأثیر این موارد بر اشخاص ثالث، منوط به رعایت این ماده است.

تبصره ۱- دفترخانه اسناد رسمی برای تنظیم قراردادهای انتقال حقوق ناشی از اختراع یا اعطای مجوز بهره‌برداری، پس از دریافت هزینه مربوط، باید نسبت به آخرین وضعیت اختراع یا اظهارنامه آن از مرجع ثبت استعلام و در صورت وجود یکی از موارد زیر از تنظیم قرارداد خودداری نماید:

۱- درخواست، مربوط به اختراعی باشد که قبلاً به صورت انحصاری واگذار شده است؛

۲- حقوق مادی ناشی از اختراع، توقیف شده باشد؛

۳- هزینه سالانه گواهینامه اختراع، پرداخت نشده یا مدت آن منقضی شده باشد.

تبصره ۲- در صورتی که انتقال مالکیت و یا واگذاری حقوق مربوط به اختراع در بازار اوراق بهادار یا بازار سرمایه (بورس) کالا با رعایت قوانین و مقررات مربوط و با رعایت حکم تبصره (۱) این ماده انجام گرفته باشد، رعایت تشریفات مذکور در این ماده الزامی نیست، لکن در این موارد پس از قطعی شدن معاملات، مراتب واگذاری و قرارداد تنظیمی باید جهت ثبت در دفاتر مربوط و انتشار مراتب آن، از سوی مرجع ذی‌ربط در بازار مربوط، به مرجع ثبت به صورت الکترونیکی و برخط اطلاع داده شود.

تبصره ۳- مرجع ثبت مفاد قراردادهای انتقال و بهره‌برداری را به صورت محرمانه حفظ ولی نقل و انتقال و اجازه بهره‌برداری را ثبت و آگهی می‌کند.

ماده ۵۹- در صورت فوت دارنده گواهینامه اختراع و باقی‌بودن مدت اعتبار آن، حقوق ناشی از ثبت اختراع به ورثه منتقل می‌شود. در این صورت، مرجع ثبت به درخواست وراثت یا یکی از آنها و پس از دریافت هزینه مربوط، نام ورثه یا موصی‌له را به عنوان دارنده حق در مرجع ثبت قید کرده و مراتب را با ذکر میزان سهم هریک، در دفتر ثبت اختراعات، ثبت و منتشر می‌کند.

ماده ۶۰- پرداخت هزینه سالانه یا دوره‌ای ثبت اختراع به‌عهده دارنده حق مادی ناشی از اختراع می‌باشد و در صورت عدم پرداخت توسط مالک، دارنده مجوز بهره‌برداری می‌تواند نسبت به پرداخت هزینه‌های مذکور اقدام کند.

ماده ۶۱- جنبه‌های معنوی حقوق ناشی از اختراع، قابل انتقال نیست.

مبحث ششم- زوال حق اختراع

ماده ۶۲- حقوق انحصاری ناشی از اختراع ثبت شده، در این موارد زایل می‌شود:

۱- انقضای مدت اعتبار گواهینامه

۲- اعراض

۳- عدم پرداخت هزینه سالانه یا دوره‌ای

۴- ابطال گواهینامه یا ابطال بخش‌هایی از ادعاهای مربوط.

تبصره- زوال جزئی حق اختراع در این بند، محدود به همان ادعا یا ادعاها است.

ماده ۶۳- پس از زوال حق اختراع، هر شخصی مجاز است در چهارچوب مقررات مربوط، از اختراع بهره‌برداری کند. با زوال حق اختراع، حقوق معنوی ناشی از اختراع جز در مورد بند (۴) ماده (۶۲) این قانون، به قوت خود باقی است.

ماده ۶۴- مالک اختراع می‌تواند با تسلیم اعراض نامه به مرجع ثبت، از حقوق خود نسبت به اختراع ثبت شده اعراض نماید. اعراض می‌تواند کلی یا جزئی بوده و نسبت به کل گواهینامه اختراع یا یک یا چند ادعا باشد. اثر اعراض از زمان تسلیم درخواست اعراض به مرجع ثبت است.

تبصره ۱- اعراض مالک اختراع از حقوق خود نسبت به اختراع ثبت شده، مشروط به این است که حقوق مذکور از سوی مراجع قضائی توقیف نشده یا متعلق حق غیر قرار نگرفته باشد.

تبصره ۲- در مورد موضوع بند (۴) ماده (۳۹) این قانون، دارنده پروانه بهره‌برداری اجباری از اختراع مؤخر، نمی‌تواند بدون اجازه دارنده گواهینامه اختراع مقدم از حق اختراع اعراض نماید. در این حالت، مراتب اعراض باید به صورت کتبی و همراه با رضایت ذی‌نفع به مرجع ثبت اعلام گردد.

تبصره ۳- مرجع ثبت، درخواست مزبور را به ذی‌نفعان ثبت اختراع اعلام و پس از دریافت هزینه مربوط، آن را منتشر می‌نماید.

تبصره ۴- اعراض مالک اختراع از حقوق خود نسبت به اختراع ثبت شده، مانع طرح یا ادامه رسیدگی به دعوی ابطال گواهینامه اختراع نمی‌شود.

ماده ۶۵- برای صیانت از حقوق دارنده اظهارنامه و یا دارنده گواهینامه ثبت اختراع، پرداخت هزینه تمدید آن به مرجع ثبت بعد از گذشت دو سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه آغاز شده و سپس به‌طور سالانه یا دوره‌ای و در بازه زمانی دو ماه پیش از اتمام اعتبار آن ادامه می‌یابد. تأخیر در پرداخت این هزینه، مشروط به پرداخت جریمه حداکثر تا شش ماه مجاز است؛ در غیر این صورت، اظهارنامه مسترد تلقی شده یا گواهینامه اختراع فاقد اعتبار می‌گردد و مرجع ثبت موظف است مراتب بی‌اعتباری گواهینامه اختراع را ظرف مدت چهل و پنج روز منتشر نماید.

تبصره ۱- میزان اقساط سالانه یا دوره‌ای اختراع و جریمه ناشی از عدم پرداخت آن در مهلت مقرر در آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود و اقساط آتی اختراعاتی که پیش از تصویب این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن ثبت شده‌اند، مطابق با تعرفه‌های جدید محاسبه می‌گردد.

تبصره ۲- دارنده اظهارنامه یا گواهینامه ثبت اختراع می‌تواند هزینه دوره پنج سال را یکجا پرداخت کند.

تبصره ۳- در صورتی که انتشار پیش از موعد مطابق ماده (۲۷) این قانون صورت پذیرد و بنا به سایر دلایل، ثبت اختراع قبل از دو سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه انجام شود، حق‌الثبت اولیه باید به صورت یکجا و پیش از موعد پرداخت گردد.

تبصره ۴- مرجع ثبت مکلف است یک ماه قبل از سررسید پرداخت اقساط سالانه مذکور در این ماده، برای پرداخت هزینه تمدید اعتبار، به نحو مقتضی، مراتب لزوم پرداخت هزینه را به اطلاع دارنده گواهینامه ثبت اختراع برساند.

ماده ۶۶- اگر گواهینامه اختراع به‌طور مشترک در مالکیت دو یا چند شخص باشد، هزینه تمدید گواهینامه اختراع برعهده همه مالکان بر اساس سهم هر یک از آنها است. اگر تنها برخی از مالکان گواهینامه اختراع هزینه تمدید را بپردازند، می‌توانند نسبت به سهم مالکان دیگر به آنها رجوع کنند.

ماده ۶۷- دادگاه در موارد زیر نسبت به ابطال گواهینامه اختراع اقدام می‌نماید:

۱- گواهینامه برای یکی از موارد مذکور در ماده (۴) این قانون صادر شده باشد؛

۲- محرز شود شرایط ماهوی اختراع در زمان تسلیم اظهارنامه وجود نداشته است؛

۳- افشای مؤثر مطابق ماده (۱۷) این قانون انجام نشده باشد؛

۴- گواهینامه اختراع به شخصی اعطاء شده باشد که مستحق اعطای گواهینامه اختراع نبوده است؛

۵- چهار سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه اختراع و یا سه سال از تاریخ ثبت اختراع- هرکدام که طولانی‌تر باشد- گذشته و دارنده گواهینامه بدون عذر موجه، اقدام مؤثری جهت ساخت یا استفاده از آن در ایران انجام نداده باشد.

۶- دامنه حمایت، از طریق اصلاح غیرموجه گواهینامه اختراع، توسعه یافته باشد.

تبصره ۱- در خصوص منابع و اجزای ژنتیکی و زیستی قابل ثبت در چهارچوب این قانون علاوه بر موارد مذکور، ارائه اطلاعات غیرواقعی در خصوص مبدأ جغرافیایی یا محل نگهداری و یا نحوه دسترسی به منبع ژنتیکی مورد استفاده و همچنین عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط به نحوه دسترسی به منابع ژنتیکی از موجبات ابطال گواهینامه اختراع است.

تبصره ۲- هر شخصی می‌تواند ابطال گواهینامه اختراع و یا ابطال یک ادعا یا بخشی از ادعاهای مربوط را از مرجع صالح قضائی درخواست نماید. در صورت ابطال، اثر آن از تاریخ تسلیم اظهارنامه است، به جز ابطال به دلیل بند (۵) این

ماده که در این صورت اثر ابطال از تاریخ صدور حکم قطعی می‌باشد.
تبصره ۳- در خصوص بند (۶)، دادگاه تنها به ابطال آن بخش از گواهینامه که از اصلاح غیرموجه ناشی شده است حکم می‌دهد. در این مورد اثر ابطال از تاریخ اصلاح است.

ماده ۶۸- در صورتی که رأی صادر شده در مورد ابطال گواهینامه اختراع قطعی شود، به مرجع ثبت ابلاغ می‌گردد تا آن را ثبت و منتشر نماید.

ماده ۶۹- در صورت زوال حق اختراع به موجب هریک از موارد مندرج در ماده (۶۲) این قانون، هزینه ثبت و سایر هزینه‌های پرداخت شده مسترد نمی‌گردد.

مبحث هفتم- نقض حق اختراع و ضمانت اجرای آن

ماده ۷۰- انجام هرگونه فعالیتی که حقوق انحصاری مالک گواهینامه اختراع یا قائم مقام او را تضییع کند یا مقدمات تضییع آن را فراهم آورد، نقض حق اختراع محسوب می‌شود، مشروط بر اینکه این اقدامات پس از تاریخ ثبت اختراع صورت پذیرد.

تبصره ۱- فراهم آوردن مقدمات تضییع حقوق ناشی از ثبت اختراع، شروع به نقض آن محسوب می‌گردد.

تبصره ۲- انجام هریک از موارد مندرج در ماده (۳۸) این قانون، نقض حق اختراع محسوب نمی‌شود.

ماده ۷۱- در دعاوی مربوط به نقض حق اختراع، در صورتی که اختراع به صورت فرآورده باشد، بار اثبات نقض برعهده مدعی نقض است، اما اگر اختراع به صورت فرآیند دستیابی به یک فرآورده بوده و احتمال قوی وجود داشته باشد که فرآورده به دست آمده از طریق فرآیند مزبور ساخته شده و نیز عرفاً نتوان فرآیندی را که واقعاً استفاده شده مشخص نمود، مسئولیت اثبات عدم تولید فرآورده از طریق آن فرآیند برعهده خواننده دعوی نقض می‌باشد. در این حالت، دادگاه صالح در صورت ارائه اسناد و مدارک لازم، باید منافع مشروع خواننده دعوی نقض حق را از جهت عدم افشای اسرار تولیدی و تجارتمندی وی در نظر بگیرد.

ماده ۷۲- در صورت اثبات نقض حق اختراع، مرتکب به تقاضای هریک از ذی‌نفعان باید تمام خساراتی که در نتیجه این نقض وارد شده است، از قبیل منافع ممکن‌الحصول نظیر کاهش میزان فروش را جبران نماید.

ماده ۷۳- در هر مرحله از مراحل رسیدگی در دعاوی حقوقی و کیفری راجع به حقوق حاصل از ثبت اختراع، معترض می‌تواند از مرجع قضائی که دعوا در آنجا مطرح شده صدور قرار تأمین دلیل و دستور توقیف فرآورده‌های ناقص حقوق ادعایی و نیز صدور دستور موقت نسبت به عدم ساخت، فروش یا ورود این فرآورده‌ها را درخواست کند. مرجع قضائی مذکور باید موافقت با تقاضای مذکور را منوط به سپردن تضمین کافی نماید. در صورتی که فرآورده‌های مورد ادعا در گمرک باشد، مأموران گمرک یا ضابطان، قرار یا دستور فوق را اجراء می‌کنند.

ماده ۷۴- اگر مدعی نقض، طی اظهارنامه رسمی به شخص ناقص اخطار دهد که فعالیت او مصداق نقض حق اختراع وی بوده و توقف فوری فعالیت نقض‌کننده را خواستار شود و با این وجود ناقص همچنان به فعالیت خود ادامه دهد، در صورت اثبات نقض، شخص ناقص به پرداخت سه‌برابر خسارات وارده از تاریخ ابلاغ اظهارنامه رسمی تا صدور حکم محکوم می‌شود.

تبصره- حکم این ماده در مواردی که موضوع اختراع فرآیند می‌باشد و یا دارنده اختراع موضوع اختراع را تولید نکرده و به فروش نرسانده باشد، جاری نمی‌باشد.

فصل دوم- نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی

ماده ۷۵- نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی عبارت است از راه‌حل‌های جدید فنی در رابطه با شکل و ساختار محصول یا ترکیبی از آنها که موجب بهبود عملکرد آن می‌شود. نمونه شیء (مدل) مصرفی، زمانی قابل ثبت است که جدید و دارای بودن کاربرد صنعتی باشد.

تبصره ۱- حمایت از نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی، منحصر به فرآورده‌ها بوده و شامل فرآیندها نمی‌شود.

تبصره ۲- حمایت از نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی، شامل فرآورده‌های مواد شیمیایی، مواد مرکب و چندسازه

نمی‌باشد.

ماده ۷۶- گواهینامه نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی، سندی است که مرجع ثبت مالکیت صنعتی برای نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی صادر نموده و نشان‌دهنده حقوق انحصاری مندرج در این قانون برای دارنده آن است.

ماده ۷۷- مدت اعتبار گواهینامه نمونه اشیاء (مدل‌های) مصرفی، سه سال پس از تاریخ تسلیم اظهارنامه است. دارنده گواهینامه نمونه شیء (مدل) مصرفی می‌تواند با پرداخت هزینه مربوط، تمدید اعتبار گواهینامه را برای یک دوره سه ساله دیگر درخواست نماید. این درخواست باید حداکثر ظرف شش ماه قبل از انقضای مدت اعتبار ثبت نمونه شیء (مدل) مصرفی در هر دوره مطرح شود. در صورت عدم درخواست در مدت مذکور، درخواست تمدید حداکثر ظرف شش ماه پس از پایان اعتبار گواهینامه نمونه شیء (مدل) مصرفی با پرداخت جریمه تأخیر معادل دو برابر حق‌الثبت امکان‌پذیر است. در غیر این صورت، اعتبار گواهینامه نمونه شیء (مدل) مصرفی خاتمه می‌یابد.

تبصره - مرجع ثبت مکلف است یک ماه قبل از انقضای اعتبار گواهینامه در این ماده، به نحو مقتضی مراتب لزوم پرداخت هزینه تمدید اعتبار را به اطلاع دارنده گواهینامه نمونه شیء (مدل) مصرفی برساند.

ماده ۷۸- در صورتی که موضوع نمونه شیء (مدل) مصرفی، افزوده یا اصلاح فنی در یک اختراع باشد، بهره‌برداری از آن نمونه شیء (مدل) مصرفی منوط به اجازه دارنده حق اختراع است.

ماده ۷۹- هزینه صدور گواهینامه نمونه شیء (مدل) مصرفی، سی درصد (۳۰٪) هزینه صدور گواهینامه اختراع است، لکن هزینه‌های سالانه یا دوره‌ای تمدید همانند اختراع است.

ماده ۸۰- متقاضی ثبت اختراع در زمان بررسی تقاضای ثبت اختراع می‌تواند درخواست ثبت خود را به عنوان نمونه شیء (مدل) مصرفی تغییر دهد. همچنین در صورتی که تقاضای ثبت اختراع به صورت کلی یا جزئی رد شود، متقاضی می‌تواند ظرف بیست روز پس از ابلاغ تصمیم مرجع ثبت، تقاضای خود را مبنی بر ثبت به عنوان نمونه شیء (مدل) مصرفی به مرجع ثبت تسلیم کند. در این صورت، زمان حمایت از اظهارنامه نمونه شیء (مدل) مصرفی، همان زمان تسلیم اظهارنامه اولیه می‌باشد.

تبصره ۱- در صورت تغییر درخواست ثبت از اختراع به نمونه شیء (مدل) مصرفی، مابه‌التفاوت هزینه‌ها مسترد نمی‌شود.

تبصره ۲- متقاضی ثبت نمونه شیء (مدل) مصرفی تا قبل از تصمیم مرجع ثبت نسبت به رد یا قبول اظهارنامه می‌تواند با پرداخت مابه‌التفاوت هزینه‌ها درخواست ثبت خود را به عنوان اختراع تغییر دهد، مشروط بر آنکه شرایط ماهوی لازم برای ثبت اختراع را داشته باشد.

تبصره ۳- تقدیم هم‌زمان اظهارنامه نمونه شیء (مدل) مصرفی و اظهارنامه اختراع امکان‌پذیر است.

ماده ۸۱- پس از تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت، در صورت وجود شرایط شکلی و عدم وجود سابقه ثبت در مورد نمونه شیء (مدل) مصرفی موضوع تقاضا، مرجع مذکور ظرف دو ماه نظر خود مبنی بر پذیرش اظهارنامه را به متقاضی ابلاغ می‌کند؛ در غیر این صورت، با رعایت ماده (۲۳) این قانون، اظهارنامه را رد می‌کند.

ماده ۸۲- مفاد مواد (۳) تا (۱۰)، تبصره (۲) ماده (۱۲)، مواد (۱۳) تا (۱۵)، (۲۰) تا (۲۵)، (۲۹) تا (۳۳)، (۳۵)، (۳۶)، (۳۸)، بندهای (۱) تا (۳) ماده (۳۹)، مواد (۴۰) تا (۵۰)، (۵۳) تا (۶۳)، ماده (۶۴) و تبصره‌های (۱) و (۳) آن، مواد (۶۵) تا (۷۰)، صدر ماده (۷۱) و مواد (۷۲) تا (۷۴) این قانون و تبصره‌های آنها، حسب مورد در خصوص نمونه شیء (مدل) مصرفی نیز مجری است.

تبصره ۱- تمام مهلت‌های مربوط به ثبت نمونه شیء (مدل) مصرفی، نصف مواعد ذکر شده در مورد فرآیند ثبت اختراعات است. مهلت‌های ده‌روزه، مشمول این تبصره نمی‌شود.

تبصره ۲- مدت حق تقدم موضوع کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی در خصوص نمونه شیء (مدل) مصرفی دوازده ماه می‌باشد.

فصل سوم - طرحهای صنعتی

ماده ۸۳- از نظر این قانون، هرگونه ترکیب خطوط یا رنگها یا هر دو و هرگونه شکل سه بعدی با خطوط، رنگها و یا بدون آنها، به گونه‌ای که چنین ترکیب یا شکل به یک فرآورده صنعتی یا محصولی از صنایع دستی شکل ظاهری و بصری خاصی را بدهد، طرح صنعتی است.

ماده ۸۴- موارد زیر از مصادیق طرح صنعتی موضوع این قانون نبوده و از حیثه حمایت از طرح صنعتی خارج است:

- ۱- طرحهای حاوی نمادها یا نشانه‌های رسمی دولتی
 - ۲- روشها و اصول مربوط به طراحی صنعتی
 - ۳- طرحهای مغایر با موازین شرعی، نظم عمومی و یا اخلاق حسنه
 - ۴- تغییر در ابعاد کالاهای موجود
 - ۵- طرحهایی که عین یا به طرز گمراه کننده‌ای حاوی یا شبیه علامت تجارتي ثبت شده دیگری باشند.
 - ۶- طرحی که صرفاً عملکرد فنی داشته باشد و شکل جدیدی را برای یک فرآورده یا محصول ارائه ندهد.
 - ۷- قطعات وابسته در طرحهای مرکب (لوازم یدکی)
- تبصره- آن بخش از طرح صنعتی که تنها راه دسترسی به یک نتیجه فنی محسوب می‌شود، مشمول حمایت این فصل از قانون نمی‌شود.

ماده ۸۵- طرح صنعتی زمانی قابل ثبت است که جدید و اصیل باشد.

تبصره ۱- منظور از جدید بودن این است که از طریق انتشار به طور محسوس و یا از طریق استفاده به هرنحو دیگر قبل از تاریخ تسلیم اظهارنامه یا حسب مورد قبل از حق تقدم اظهارنامه برای ثبت در هیچ نقطه‌ای از جهان برای عموم افشاء نشده باشد

تبصره ۲- منظور از اصیل بودن به این معنا است که به طور مستقل به وسیله طراح پدید آمده و روگرفت (فتوکپی) یا تقلید از طرحهای موجود نباشد.

ماده ۸۶- اظهارنامه ثبت طرح صنعتی باید بر اساس برگه (فرم) مخصوصی که مطابق آیین نامه اجرایی این قانون تهیه می‌شود، به زبان فارسی تکمیل و پس از درج تاریخ، امضاء شود و شامل موارد زیر باشد:

- ۱- اطلاعات هویتی متقاضی یا نماینده او
- ۲- اطلاعات هویتی طراح
- ۳- عنوان طرح صنعتی و مشخصات گرافیکی تشکیل دهنده آن
- ۴- تعیین طبقه طرح صنعتی براساس طبقه بندی بین المللی طرحهای صنعتی
- ۵- تاریخ، محل و شماره اظهارنامه یا گواهی نامه طرح صنعتی در خارج از کشور (در صورت درخواست حق تقدم)
- ۶- اطلاعات مربوط به اظهارنامه اصلی (در صورت تکمیلی بودن طرح صنعتی)
- ۷- تعیین نوع فرآورده یا محصولی که ثبت طرح صنعتی برای آن درخواست شده است
- ۸- تعیین پیوستها

ماده ۸۷- مدارک زیر باید به اظهارنامه پیوست شود:

- ۱- مدارک هویت متقاضی و طراح
- ۲- نمونه شکل یا تصویر گرافیکی یا نمونه ترسیم شده از جوانب مختلف طرح مورد تقاضای حمایت
- ۳- تسلیم نمونه (ماکت) یا نمونه واقعی طرح، در صورت درخواست مرجع ثبت
- ۴- توصیف طرح و تعیین کالاهایی که طرح صنعتی بر روی آنها اجراء می‌شود.
- ۵- درخواست کتبی مبنی بر عدم ذکر نام طراح، در صورتی که او بخواهد نامش در اظهارنامه درج نشود.
- ۶- مدارک مربوط به حق تقدم که باید هم زمان با تسلیم اظهارنامه یا حداکثر ظرف یک ماه از آن تاریخ تسلیم شود، در صورت درخواست حق تقدم
- ۷- رسید مربوط به پرداخت هزینه های قانونی

ماده ۸۸- دو یا چند طرح صنعتی مربوط به یک طبقه از طبقه‌بندی بین‌المللی و یا یک مجموعه یا ترکیبی از اجزاء، ولو مربوط به طبقات مختلف باشند، چنانچه با هم استعمال گردند را می‌توان با پرداخت هزینه جداگانه در یک اظهارنامه قید و به مرجع ثبت تسلیم نمود.

تبصره- در فرضی که اظهارنامه حاوی طرح‌های صنعتی متعدد است، تصاویر یا اشکال یا نمونه اشیاء (مدل‌ها) باید به صورت جداگانه ارائه شود.

ماده ۸۹- مرجع ثبت، تاریخ تقاضا را همان تاریخ دریافت اظهارنامه محسوب می‌کند، در صورتی که اظهارنامه دارای نواقصی باشد جهت اصلاح و تکمیل آن یک‌ماه مهلت داده خواهد شد، مشروط بر اینکه حداقل شرایط لازم برای پذیرش اظهارنامه شامل تقاضای صریح یا ضمنی ثبت، مشخصاتی که شناخت هویت متقاضی یا نماینده وی و تماس با ایشان را ممکن سازد و نمایش گرافیکی طرح صنعتی را دارا باشد. در صورتی که اظهارنامه دارای نواقصی باشد و جهت اصلاح مهلت داده شود، تاریخ دریافت اصلاحات تاریخ تقاضا محسوب می‌شود.

تبصره- اگر اظهارنامه فاقد شرایط فوق باشد، مرجع ثبت اظهارنامه را رد کرده و در صورت در دست داشتن اطلاعات تماس متقاضی یا نماینده وی، مراتب را به وی اعلام می‌کند.

ماده ۹۰- پس از تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت، تاریخ تقاضا و حسب مورد، شماره طبقه‌بندی ملی یا بین‌المللی طرح‌های صنعتی روی آن قید می‌شود. در صورت وجود شرایط شکلی، کارشناسان ذی‌ربط حداکثر ظرف چهارماه، شرایط مندرج در مواد (۸۳)، (۸۴) و (۸۵) این قانون را مورد بررسی قرار می‌دهند و نتیجه این بررسی به متقاضی ابلاغ می‌شود. متقاضی می‌تواند ظرف یک‌ماه به گزارش کارشناسی پاسخ داده و دلایل خود را ارائه کند یا اینکه ظرف همان مدت، تغییراتی را در مضمون اظهارنامه انجام دهد، مشروط بر اینکه در نتیجه این تغییرات، اطلاعات مندرج در اظهارنامه جدید از حدود اظهارنامه اولیه تجاوز نکند. مرجع ثبت، نظر نهائی خود مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش اظهارنامه مورد تقاضا را که کارشناسان ذی‌ربط با در نظر گرفتن دلایل و پاسخ متقاضی و دلایل ذی‌نفعان (در صورت ارائه) تدوین نموده‌اند، ظرف یک‌ماه به متقاضی ابلاغ می‌کند. در صورت رد تقاضای ثبت، متقاضی می‌تواند با رعایت مفاد ماده (۲۳) این قانون به این تصمیم اعتراض کند.

ماده ۹۱- در صورت پذیرش اظهارنامه مطابق ماده (۹۰) این قانون، مرجع ثبت، اظهارنامه و پیوست‌های مربوط به آن را برای عموم منتشر می‌کند. متقاضی می‌تواند به صورت مکتوب از مرجع مذکور تقاضا کند اظهارنامه و پیوست‌های مربوط به آن تا دوازده ماه از تاریخ اظهارنامه منتشر نشود.

تبصره- مرجع ثبت مکلف است اظهارنامه‌هایی که به هر دلیل رد شده‌اند را نیز برای عموم منتشر نماید.

ماده ۹۲- پس از انتشار عمومی اظهارنامه طبق ماده (۹۱) این قانون، هر شخصی که نسبت به پذیرش اظهارنامه و پیوست‌های آن اعتراض داشته باشد، می‌تواند با رعایت مواد (۲۹) تا (۳۱) این قانون، ظرف دو ماه اعتراض خود را به مرجع ثبت تسلیم کند. مرجع ثبت، اعتراض‌های واصله را جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم نهائی به کمیسیون موضوع ماده (۲۳) این قانون ارجاع می‌دهد.

ماده ۹۳- مدت اعتبار گواهی‌نامه طرح صنعتی، پنج‌سال پس از تاریخ تسلیم اظهارنامه است. دارنده گواهی‌نامه طرح صنعتی می‌تواند با پرداخت هزینه مربوط، تمدید اعتبار گواهی‌نامه را برای دو دوره پنج‌ساله متوالی درخواست نماید. تبصره- مرجع ثبت مکلف است یک‌ماه قبل از انقضای اعتبار گواهی‌نامه در این ماده، به نحو مقتضی، مراتب لزوم پرداخت هزینه را به اطلاع دارنده گواهی‌نامه طرح صنعتی برساند.

ماده ۹۴- حقوق انحصاری ناشی از بهره‌برداری از طرح صنعتی به شرح زیر می‌باشد:

۱- ساخت

۲- فروش

۳- واردات اقلام حاوی آن طرح صنعتی

تبصره- مالک طرح صنعتی ثبت‌شده می‌تواند علیه هر شخصی که بدون موافقت او موارد مندرج در این ماده را برای مقاصد تجارتي انجام دهد یا مرتکب عملی شود که عرفاً نقض حقوق مالک در آینده را فراهم آورد، در مرجع صالح

قضائی اقامه دعوا نماید.

ماده ۹۵- مفاد مواد (۲)، (۳)، (۵) تا (۱۰)، تبصره (۲) ماده (۱۲)، (۱۳)، (۲۱) تا (۲۵)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۵)، (۳۶)، (۳۸)، (۵۴) تا (۷۰)، (۷۲) تا (۷۴) این قانون، حسب مورد درخصوص طرحهای صنعتی نیز مجری است. تبصره- حق تقدم موضوع ماده (۱۰) این قانون درمورد طرحهای صنعتی، شش ماه از تاریخ ثبت اظهارنامه است.

فصل چهارم- علائم تجارتي، علائم جمعی، علائم تأییدی و نامهای تجارتي ماده ۹۶-

۱- علامت تجارتي: هر نشان قابل رؤیتی است که کالاها یا خدمات اشخاص را از هم متمایز می‌سازد.
۲- علامت جمعی: هر نشان قابل رؤیتی است که برای تمایز محصولات یا خدمات گروهی از اشخاص از محصولات و خدمات سایر اشخاص به کار می‌رود و تحت نظارت مالک علامت جمعی ثبت شده توسط اعضاء استفاده می‌شود. مالک علامت جمعی می‌تواند صنف، تعاونی، اتحادیه و مانند آن باشد.
۳- علامت تأییدی: هر نشانه‌ای است که برای تأیید کیفیت یا ویژگی محصولات یا خدمات یا شیوه تولید کالا یا اجرای خدمات به کار می‌رود و هر شخصی که تأییدیه دارنده علامت یا نماینده وی را به دست آورد، می‌تواند از آن علامت برای کالاها یا خدمات خود استفاده کند.
۴- نام تجارتي: هر اسم یا عنوانی که معرف و مشخص کننده شخص حقیقی یا حقوقی عرضه کننده کالا یا خدمت می‌باشد.

تبصره- تمام مواد مربوط به علامت تجارتي مقرر در این قانون، در مورد علامت جمعی و علامت تأییدی نیز مجری است، مگر در مواردی که قانون ترتیب دیگری مشخص کرده باشد.
ماده ۹۷- موارد زیر به عنوان علامت تجارتي قابل ثبت نیست:

۱- علامتی که کالاها یا خدمات یک شخص را از کالاها یا خدمات اشخاص دیگر متمایز نسازد؛
۲- علامتی که مفاد آن یا بهره‌برداری از آن، خلاف موازین شرعی، قانونی و یا نظم عمومی بوده یا موجب وهن مقدسات دینی گردد؛
۳- علامتی که موجب گمراهی عموم، به ویژه در مورد مبدأ جغرافیایی کالاها یا خدمات یا خصوصیات آنها از قبیل نوع، کیفیت، کمیت و قیمت شود؛
۴- علامتی که عین علامت یا نام تجارتي باشد که قبلاً برای همان کالاها یا خدمات در ایران معروف شده است؛

۵- علامتی که عین، شبیه یا ترجمه علامت یا نام تجارتي باشد که قبلاً برای همان کالاها یا خدمات یا برای کالاها یا خدمات مشابه در ایران معروف شده است، مشروط بر آنکه موجب گمراهی عموم شود؛
۶- علامتی که شبیه یا ترجمه علامت یا نام تجارتي باشد که قبلاً برای همان کالاها یا خدمات در ایران به ثبت رسیده یا ثبت آن تقاضا شده یا دارای حق تقدم است، مشروط بر آنکه موجب گمراهی عموم شود؛
۷- علامتی که عین، شبیه یا ترجمه علامت یا نام تجارتي باشد که قبلاً برای کالاها یا خدمات دیگری در ایران معروف شده یا به ثبت رسیده یا ثبت آن تقاضا شده یا دارای حق تقدم است، مشروط بر آنکه موجب گمراهی گردد یا به منافع مالک علامت قبلی لطمه وارد سازد؛

۸- علامتی که عین یا شبیه نشان نظامی، پرچم، یا سایر نشان‌های مملکتی یا نام یا نام اختصاری یا حروف اول یک نام یا نشان رسمی متعلق به یک کشور، سازمان بین‌الدولی یا سازمان‌هایی که تحت کنوانسیون‌های بین‌المللی تأسیس شده‌اند، بوده یا موارد مذکور یکی از اجزای آن علامت باشد، مگر آنکه مقام صلاحیتدار کشور مربوط یا سازمان ذی‌ربط، اجازه ثبت آن را صادر کرده باشد؛

۹- علامتی که عین یا به طرز گمراه کننده‌ای شبیه علائم مربوط به دوران تاریخی یا آثار باستانی باشد؛

- ۱۰- علامتی که عین یا شبیه علائمی باشد که سازمان‌ها و مراجع تأییدکننده، از قبیل سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای تأیید کالاها و خدمات صادر می‌نمایند؛
- ۱۱- علامتی که عین طرح صنعتی ثبت‌شده دیگری برای همان کالاها یا خدمات باشد.
- تبصره- منظور از علائم معروف، علائم مذکور در ماده (۶) مکرر کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی بوده و تشخیص آن برعهده مرجع ثبت است.
- ماده ۹۸- اظهارنامه ثبت علامت تجارتي باید بر اساس برگه (فرم) مخصوصی که مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون تهیه می‌شود، به زبان فارسی تکمیل شود و شامل موارد زیر باشد:
- ۱- نمونه علامت؛
 - ۲- توصیف کامل علامت؛
 - ۳- فهرست کالاها یا خدماتی که ثبت علامت برای آنها درخواست شده و بر اساس طبقه‌بندی قابل اجراء یا طبقه‌بندی بین‌المللی باشد.
- تبصره ۱- در صورتی که ثبت علامت جمعی یا تأییدی درخواست شده باشد، حسب مورد درج عنوان «علامت جمعی» یا «علامت تأییدی» در اظهارنامه الزامی است و باید نسخه‌ای از دستورالعمل و شرایط استفاده از علامت جمعی یا تأییدی با آخرین تغییرات ارائه شود. به علاوه، در مورد علامت تأییدی باید گواهی مقام صلاحیتدار دائر بر تصدیق صلاحیت ثبت علامت تأییدی به پیوست اظهارنامه ارائه شود.
- تبصره ۲- در دستورالعمل و شرایط استفاده از علامت جمعی یا تأییدی باید خصوصیات مشترک یا کیفیت کالاها و خدمات تولیدی در یک منطقه جغرافیایی معین یا مورد تأیید حسب مورد برای علائم جمعی یا تأییدی که تحت آنها اشخاص می‌توانند از علامت مذکور استفاده کنند و همچنین ضمانت‌اجراءهای مربوط به عدم رعایت شرایط و دستورالعمل یادشده تعیین گردد. هرگونه تغییر در دستورالعمل و شرایط حاکم بر استفاده از علامت جمعی یا تأییدی باید به صورت مکتوب توسط مالک آن علامت به مرجع ثبت اعلام شود. تغییرات مذکور قبل از ثبت، هیچ‌گونه اثری ندارد و خلاصه‌ای از تغییرات یادشده باید توسط مرجع ثبت آگهی شود.
- ماده ۹۹- متقاضی ثبت باید ضمن پرداخت هزینه‌های قانونی، موارد زیر را به اظهارنامه پیوست کند:
- ۱- مدارک مثبت هویت متقاضی یا متقاضیان؛
 - ۲- مدارک دال بر تعهد متقاضی به استفاده از علامت یا تعهد نامبرده به ارائه مدارک فعالیت در حوزه تولید، توزیع یا خدمات مطابق آیین‌نامه اجرائی این قانون؛
 - ۳- در صورت درخواست حق تقدم، مدارک مثبت حق تقدم که باید هم‌زمان با تسلیم اظهارنامه یا حداکثر ظرف یک‌ماه از آن تاریخ تسلیم شود.
- تبصره- در صورتی که متقاضی ظرف یکسال از تاریخ ثبت علامت از علامت استفاده نکند یا مدارک دال بر فعالیت خود را ارائه ندهد، گواهینامه ثبت علامت از تاریخ تقدیم اظهارنامه ملغی محسوب می‌شود.
- ماده ۱۰۰- حقوق مقرر در این قانون برای علائم ثبت‌شده در ایران در حدود کالا و خدماتی است که علامت مذکور برای آنها به ثبت رسیده است.
- ماده ۱۰۱- استفاده از علامت‌های ثبت‌شده در ایران از سوی هر شخصی غیر از مالک علامت، مشروط به موافقت مالک آن می‌باشد.
- ماده ۱۰۲- در صورتی که اظهارنامه، فاقد شرایط مندرج در مواد (۹۶) و (۹۷) این قانون باشد، اظهارنامه رد و مراتب به متقاضی اعلام می‌شود. همچنین اگر اظهارنامه فاقد شرایط مندرج در ماده (۹۹) این قانون باشد، مرجع ثبت به متقاضی اعلام می‌کند که ظرف سی روز نسبت به رفع نواقص اقدام نماید؛ در غیر این صورت اظهارنامه رد می‌شود.
- ماده ۱۰۳- ثبت چند علامت به‌طور هم‌زمان، مستلزم استفاده از اظهارنامه جداگانه برای هر علامت است، اما استفاده از یک اظهارنامه جهت ثبت یک علامت برای کالاها و خدماتی که شامل چند طبقه بین‌المللی هستند، با پرداخت هزینه مربوط بلامانع است.

ماده ۱۰۴- مرجع ثبت پس از دریافت اظهارنامه، تاریخ تقاضا را روی آن درج و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وصول اظهارنامه، آن را از لحاظ رعایت شرایط مقرر در این قانون و همچنین تطبیق طبقه یا طبقات اعلامی با آخرین ویرایش طبقه‌بندی بین‌المللی مورد بررسی قرار می‌دهد و نتیجه را به متقاضی ابلاغ می‌کند. در صورت رد اظهارنامه، موضوع در کمیسیون ماده (۲۳) این قانون قابل اعتراض است. در صورت پذیرش اظهارنامه، مرجع ثبت مفاد اظهارنامه را حداکثر ظرف یک هفته برای عموم منتشر می‌نماید. پس از انتشار عمومی اظهارنامه، هر ذی‌نفع می‌تواند با رعایت مواد (۲۹) تا (۳۱) این قانون، حداکثر تا یک‌ماه از تاریخ انتشار، اعتراض خود مبنی بر عدم رعایت مفاد مواد (۹۶) و (۹۷) این قانون را به مرجع ثبت تسلیم نماید.

تبصره- مرجع ثبت موظف است ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، جویشگر (موتور جستجوگر) علائم تجاری را مبتنی بر پردازش تصویر که قابلیت ارائه گزارش میزان مشابهت علائم ثبت شده و علائم تقاضا شده را دارد، طراحی و اجراء نماید و مرجع ثبت مکلف است برای تأیید اظهارنامه‌ها از نتایج جویشگر (موتور جستجوگر) استفاده کند و امکان دسترسی عموم در سامانه مذکور مبنی بر جستجوی اظهارنامه‌های رد شده ایجاد شود.

ماده ۱۰۵- مرجع ثبت موظف است ظرف ده‌روز از وصول اعتراض‌نامه، نسخه‌ای از آن را به انضمام رونوشت مدارک و دلایل استنادی، به متقاضی ثبت ابلاغ کند. متقاضی مکلف است ظرف بیست‌روز از تاریخ ابلاغ، پاسخ مکتوب خود به اعتراض وارده را به مرجع ثبت تسلیم نماید. چنانچه متقاضی نسبت به اعتراض سکوت نموده یا آن را به صورت مکتوب بپذیرد، درخواست او برای ثبت مسترد شده محسوب می‌شود و مرجع ثبت مراتب را به معترض ابلاغ می‌کند تا از طریق اظهارنامه‌ای که هم‌زمان با اعتراض تسلیم کرده، نسبت به ثبت آن اقدام کند. در صورتی که متقاضی، اعتراض را وارد نداند، مرجع ثبت مراتب را ظرف ده‌روز به معترض ابلاغ می‌کند و وی از تاریخ ابلاغ می‌تواند ظرف بیست‌روز اعتراض خود را به کمیسیون موضوع ماده (۲۳) این قانون تسلیم کند و رسید آن را به مرجع ثبت تحویل دهد.

ماده ۱۰۶- چنانچه شخصی علامت متعلق به دیگری را با علم به اینکه او از علامت یاد شده استفاده می‌کرده است برای خود ثبت کند، استفاده‌کننده از علامت می‌تواند از دادگاه صالح ابطال آن را تقاضا نماید مشروط بر اینکه صاحب علامت حداقل یک‌سال قبل از تاریخ درخواست ثبت علامت از جانب ناقض، استفاده مستمر از علامت داشته باشد. تبصره- چنانچه شخصی حداقل یک‌سال قبل از ثبت شدن علامت، از آن علامت استفاده می‌کرده است، ثبت آن از سوی سایر اشخاص مانع استمرار استفاده از علامت برای استفاده‌کننده مقدم نیست.

ماده ۱۰۷- پس از گذشت مهلت‌های مقرر و پذیرش نهائی اظهارنامه، مرجع ثبت بعد از دریافت هزینه مربوط، علامت را ثبت و گواهی‌نامه مربوط را صادر و به متقاضی تسلیم می‌کند و سپس مراتب ثبت علامت را برای عموم منتشر می‌نماید.

تبصره ۱- مرجع ثبت موظف است امکان دسترسی عمومی به سامانه برخط یا جویشگر (موتور جستجوی) اظهارنامه‌های رد شده را ایجاد کند.

تبصره ۲- مهلت پرداخت هزینه موضوع این ماده، حداکثر یک‌ماه پس از اعلام پذیرش نهایی اظهارنامه به متقاضی است. در صورت عدم پرداخت هزینه مربوط در این مهلت، اظهارنامه متغی تلقی می‌گردد.

ماده ۱۰۸- دو یا چند شخص می‌توانند یک علامت را به‌طور مشترک به ثبت برسانند. در این صورت می‌توانند هم‌زمان از این علامت استفاده نمایند، مشروط بر آنکه استفاده هم‌زمان یا جداگانه، در عرف موجب گمراهی عموم نشود.

ماده ۱۰۹- مالک علامت ثبت شده یا نماینده او می‌تواند علیه هر شخصی که بدون اجازه او، از آن علامت استفاده نموده یا مرتکب عملی شود که عادتاً منتهی به نقض حقوق ناشی از ثبت علامت می‌گردد و یا از علامتی استفاده کند که شبیه علامت ثبت شده بوده و موجب گمراهی عموم می‌شود یا به منافع مالک لطمه وارد می‌سازد، در مرجع صالح قضائی اقامه دعوا نماید.

ماده ۱۱۰- اقدامات موضوع ماده (۱۰۹) این قانون نسبت به کالاها و خدماتی که مالک علامت یا اشخاص مأذون از طرف او در بازار عرضه می‌کنند، نقض محسوب نمی‌شود.

ماده ۱۱۱- هر ذی‌نفع می‌تواند حداکثر ظرف پنج‌سال از تاریخ ثبت علامت، با اثبات عدم رعایت مفاد مواد (۹۶) و

۹۷) این قانون، ابطال گواهینامه علامت را از مرجع صالح قضائی درخواست نماید. همچنین اگر ذی‌نفعی ثابت کند مالک علامت ثبت‌شده شخصاً یا به‌وسیله شخصی که از طرف او مجاز بوده است آن علامت را کلاً یا جزئاً حداقل به مدت سه سال کامل از تاریخ ثبت تا یک ماه قبل از تاریخ درخواست ذی‌نفع، استفاده نکرده است نیز همین حکم مجری است، مگر اینکه ثابت شود قوه قهریه مانع استفاده از آن بوده است. اثر ابطال، در صورت عدم رعایت مفاد مواد (۹۶) و (۹۷) این قانون از تاریخ تسلیم اظهارنامه و در خصوص عدم استفاده، از تاریخ صدور حکم قطعی است. آگهی مربوط به ابطال در اولین فرصت ممکن منتشر می‌شود.

تبصره ۱- مهلت پنج‌ساله در مورد درخواست ابطال علامت‌هایی که با علم به اینکه مالک از علامت یادشده استفاده کرده به ثبت رسیده است، رعایت نمی‌شود و درخواست ابطال این علائم را در هر زمانی می‌توان ارائه کرد. همچنین مهلت مذکور در مورد بندهای (۲)، (۳)، (۸)، (۹) و (۱۰) ماده (۹۷) این قانون لازم‌الرعایه نیست.

تبصره ۲- هرگاه ثابت شود که مالک علامت جمعی، از آن به‌تنهایی و یا برخلاف دستورالعمل و شرایط استفاده از آن (موضوع تبصره ۱) ماده (۹۸) این قانون، استفاده کرده یا به‌گونه‌ای از آن استفاده کرده و یا اجازه استفاده از آن را داده است که موجب فریب عموم نسبت به مبدأ یا هر خصوصیت مشترک دیگر کالاها و خدمات مربوط گردد، علامت جمعی باطل می‌شود.

تبصره ۳- مفهوم ذی‌نفع در این ماده، علاوه بر اشخاصی که مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی ذی‌نفع محسوب می‌شوند، شامل نهادهای حاکمیتی کنترل‌کننده کیفیت کالاها و خدمات و اتحادیه‌های صنفی است که در زمینه موضوع علامت تجارتي فعالیت دارند.

ماده ۱۱۲- مدت اعتبار گواهینامه ثبت علامت، ده سال از تاریخ ثبت اظهارنامه آن است. تمدید اعتبار گواهینامه مشروط بر اینکه شش ماه قبل از انقضای مهلت اعتبار با پرداخت هزینه مربوط درخواست شود، برای دوره‌های متوالی ده‌ساله امکان‌پذیر است.

تبصره ۱- چنانچه تمدید در مهلت مقرر درخواست نشود، تا شش ماه پس از انقضای مدت اعتبار با پرداخت جریمه‌ای که میزان آن دو برابر حق‌الثبت می‌باشد، تمدید امکان‌پذیر است.

تبصره ۲- مرجع ثبت مکلف است یک‌ماه قبل از انقضای مدت اعتبار گواهینامه در این ماده، به نحو مقتضی، مراتب لزوم پرداخت هزینه را به اطلاع دارنده گواهینامه ثبت علامت برساند.

ماده ۱۱۳- متقاضی اظهارنامه یا مالک علامت تجارتي می‌تواند مشروط به ارائه اظهارنامه جدید، افزایش یا کاهش کالاها و خدمات یا طبقه بین‌المللی ثبت آنها را از مرجع ثبت تقاضا نماید.

ماده ۱۱۴- در صورت اعطای مجوز بهره‌برداری از علامت به دیگری، مالک علامت در مقابل مصرف‌کنندگان و اشخاص ثالث، مسؤول اقدامات دارنده مجوز بهره‌برداری در راستای بهره‌برداری از علامت (کنترل کیفیت) می‌باشد، مگر اینکه ثابت کند به طور مؤثر و کافی بر کیفیت کالاها یا خدمات دارنده مجوز بهره‌برداری نظارت داشته است.

ماده ۱۱۵- در صورتی که تغییر در مالکیت علامت در مواردی مانند ماهیت، مبدأ، مراحل ساخت، خصوصیات یا تناسب با هدف کالاها یا خدمات سبب گمراهی یا فریب عموم شود، آن تغییر، معتبر نیست.

ماده ۱۱۶- علامت جمعی یا تأییدی ثبت‌شده یا اظهارنامه آنها نمی‌تواند موضوع قرارداد انتقال یا اجازه بهره‌برداری باشد.

ماده ۱۱۷- مفاد مواد (۲)، (۳)، تبصره (۳) ماده (۷)، (۱۰)، (۱۳)، (۲۱)، (۲۳)، (۲۸) تا (۳۳)، (۵۷) تا (۵۹)، (۶۴)، (۶۶)، (۶۸)، (۷۰)، (۷۲) تا (۷۴) و (۸۷)، حسب مورد در خصوص علامت نیز مجری است.

تبصره ۱- مراجع کیفری می‌توانند در موارد فوری و وجود ادله قابل قبول، با رعایت ماده (۷۳) این قانون، رأساً دستور جمع‌آوری و توقیف کالاهای دارای علامت تجارتي متقلبانه را صادر نمایند.

تبصره ۲- حق تقدم موضوع ماده (۱۰) این قانون در مورد علائم تجارتي، شش ماه می‌باشد.

ماده ۱۱۸- نام تجارتي حتی بدون ثبت، مشمول حمایت‌های این قانون می‌باشد، ولو اینکه طبق سایر قوانین و مقررات، ثبت نام تجارتي اجباری باشد.

تبصره- ثبت نام تجارتي مطابق آيين نامه اجرائي اين قانون مي باشد.

ماده ۱۱۹- هرگونه استفاده از نام تجارتي توسط غير به صورت نام تجارتي، علامت تجارتي، علامت جمعي يا علامت تاثيري يا هرگونه استفاده از آنها بر روي کالا يا راجع به خدمات که عرفاً موجب گمراهي عموم شود، ممنوع است.

ماده ۱۲۰- اسم يا عنواني که معنا، ماهيت، ترکيب يا روش استفاده از آن، برخلاف موازين شرعي يا نظم عمومي باشد و يا موجبات فريب عموم را نسبت به ماهيت شرکت، مؤسسه يا بنگاهي که آن اسم يا عنوان، معرف آن است فراهم نمايد، نمي تواند به عنوان یک نام تجارتي به کار رود.

ماده ۱۲۱- هرگونه تغيير در مالکيت نام تجارتي بايد همراه با انتقال شرکت يا بنگاه تجارتي يا بخشي از آن که با آن نام شناخته مي شود، صورت پذيرد. رعايت مواد (۲۳)، (۲۸) تا (۳۲)، (۵۷)، (۵۹) و (۷۲) تا (۷۴) اين قانون در مورد نام هاي تجارتي ثبت شده لازم الاجراء است.

ماده ۱۲۲- کليه نام ها و علائم تجارتي که مطابق اين قانون ثبت مي شود، ظرف پانزده ماه پس از ثبت بايد در بهره برداري تجاري استفاده شود و در صورت عدم بهره برداري مالک نام يا علائم تجارتي ظرف مدت مذکور، ثبت نام و علائم تجارتي مشابه آن مجاز است

فصل پنجم- اسرار تجارتي

ماده ۱۲۳- اسرار تجارتي عبارت است از هر نوع اطلاعات تجارتي که داراي ارزش اقتصادي مستقل بالقوه يا بالفعل يا ارزش رقابتي باشد و به سبب آنکه عموماً ناشناخته است و به سادگي و از طرق قانوني قابل دستيابي يا احراز نيست، دارنده قانوني، تدابير متعارفي را براي حفظ محرمانگي آنها ترتيب داده باشد.

اطلاعاتي از قبيل تمام اشکال و انواع اطلاعات مهندسي، اقتصادي، فني، علمي، تجاري يا مالي از جمله الگوها، نقشه ها، مجموعه ها، برنامه ها و قواعد (فرمول ها)، طرحها و روش ها، ابزارها، فنون (تکنيک ها)، فرآيندها، نرم افزارها، شناسه (کد) ها، فهرست هاي مشتريان، روش هاي انجام کار تجارتي، اسرار توليد، اختراعات و طرح هاي صنعتي ثبت نشده و هر نوع اطلاعات ديگر با داشتن شرايط مذکور مي توانند سر تجارتي تلقی شوند.

ماده ۱۲۴- دستيابي به اسرار تجارتي يا افشاي آنها، بدون اذن مالک، نقض اسرار تجارتي محسوب مي شود.

ماده ۱۲۵- موارد زير نقض اسرار تجارتي نيست:

۱- در صورتي که شخصي بدون نقض اسرار تجارتي ديگران، به طور مستقل و در نتيجه فعاليت هاي خود، اطلاعات را کسب نمايد؛

۲- هرگاه دستيابي به اطلاعات، در نتيجه مهندسي معکوس صورت گرفته باشد.

تبصره- شخصي که اطلاعات را به يکي از روش هاي مذکور به دست آورد، در صورت دارا بودن شرايط ماده (۱۲۳) اين قانون مي تواند از حمايت قانوني مربوط به اسرار تجارتي در مورد اطلاعات به دست آمده برخوردار شود.

ماده ۱۲۶- مدت حمايت از اسرار تجارتي، تا زماني است که اطلاعات مزبور افشاء نشده باشد.

ماده ۱۲۷- حق بهره برداري از اسرار تجارتي در انحصار صاحب آن اسرار مي باشد و او يا اشخاص مأذون از طرف او مي توانند اسرار تجارتي را به ديگري منتقل نموده و با منتقل آليه، قرارداد التزام به عدم افشاي اطلاعات منعقد نمايند.

تبصره- هر شخصي که اسرار تجارتي را به هر نحو در اختيار ديگري قرار مي دهد، بايد موضوع سر تجارتي بودن آن را به طرف مقابل اطلاع دهد؛ در غير اين صورت نقض اطلاعات از سوي شخص ثالث مشمول نقض اسرار تجارتي نمي باشد.

ماده ۱۲۸- مراجع ذي صلاح موظفند از اسرار تجارتي که براي انجام اموري مانند آزمائش يا اعطاي مجوز از اشخاص يا مؤسسات دريافت مي کنند محافظت نمايند؛ در غير اين صورت، آن مراجع، حسب مورد مکلف به جبران خسارت مي باشند. اين حکم، مانع از اجرائي مجازات عامل افشاء نمي گردد.

تبصره- در مواردی که موضوع رسيدگي دادگاه، سر تجارتي بوده يا يکي از طرفين براي اثبات ادعای خود

ناگزیر به ارائه اسرار تجارتنی باشند، دادگاه به شکل غیرعلنی برگزار می‌شود.
ماده ۱۲۹- مفاد مواد (۷۲) تا (۷۴) این قانون حسب مورد، در خصوص اسرار تجارتنی نیز مجری است.

فصل ششم- رقابت غیرمنصفانه

ماده ۱۳۰- هرگونه اقدام غیرمتعارف در عرصه رقابت صنعتی و تجارتنی که به منافع رقبا یا مصرف‌کنندگان خدشه وارد نماید یا مانع دستیابی به منافع ممکن‌الحصول شود، رقابت غیرمنصفانه محسوب می‌شود.

ماده ۱۳۱- موارد زیر از مصادیق رقابت غیرمنصفانه موضوع این قانون است:

۱- اظهار خلاف واقع علیه رقیب که موجب سلب یا کاهش یا آسیب به اعتماد نسبت به بنگاه اقتصادی، کالاها یا فعالیت‌های صنعتی و تجارتنی او شود؛

۲- اقدامی که منجر به ایجاد تشابه کالاها و خدمات خود با کالاها و خدمات رقیب شود، به شرطی که نوعاً موجب گمراهی مصرف‌کنندگان گردد؛

۳- تبلیغات نادرست یا گمراه‌کننده و هرگونه ارائه اطلاعات یا ایجاد تصور نادرستی که موجب گمراهی عموم در مورد ماهیت محصولات و کیفیت آنها از قبیل مواد تشکیل‌دهنده کالا، مدت اعتبار و منشأ آنها، روش ساخت، میزان یا مقدار و دسترسی برای استفاده از محصولات شود؛

۴- تبلیغات مقایسه‌ای گمراه‌کننده از سوی رقیب که باعث وارد کردن خدشه به شهرت و اعتبار کالاها، خدمات یا فعالیت‌های اقتصادی رقیب گردد؛

۵- تبلیغاتی که کالای اصلی و کالای تحت مجوز بهره‌برداری (تحت لیسانس) را از هم متمایز ننماید، مگر آنکه با مجوز دارنده کالای اصلی باشد؛

۶- هرگونه تبانی برای افزایش یا کاهش قیمت کالا و خدمات که به منظور حذف رقبا، صورت گیرد.

تبصره- هرگونه اظهارنظر واقعی از سوی مرجع تخصصی رسمی در مورد کالاها یا خدمات از مصادیق رقابت غیرمنصفانه نیست.

ماده ۱۳۲- حکم ماده (۷۳) این قانون، حسب مورد در خصوص رقابت غیرمنصفانه نیز مجری است.

فصل هفتم- مقررات کیفری

ماده ۱۳۳- ارتکاب هر یک از رفتارهای زیر جرم محسوب و مرتکب علاوه بر جبران خسارت و ضبط اموال و عوائد حاصل از جرم به پرداخت جزای نقدی درجه پنج یا جزای نقدی معادل دو برابر خسارات وارده شده هرکدام که بیشتر باشد محکوم می‌شود:

۱- هرگونه بهره‌برداری غیر مجاز که حسب مورد پس از ثبت اختراع، طرح صنعتی یا نمونه شیء (مدل) مصرفی مطابق مقررات این قانون نقض حقوق مادی محسوب شود.

۲- هرگونه بهره‌برداری و استفاده غیرمجاز از نام تجارتنی، علامت تجارتنی یا علامت جمعی یا علامت تأییدی بر خلاف مقررات مندرج در این قانون به نحوی که نوعاً باعث فریب عموم شود.

۳- تحصیل یا افشاء اسرار تجارتنی متعلق به غیر بدون رضایت او یا بر خلاف مواد (۱۲۴ و ۱۲۷) این قانون.

۴- ارتکاب اقداماتی که به موجب این قانون رقابت غیرمنصفانه محسوب می‌گردد.

تبصره ۱- ارتکاب رفتاری که طبق مقررات این قانون نقض حقوق معنوی محسوب شود، مستوجب جزای نقدی درجه شش می‌باشد.

تبصره ۲- ارتکاب جرم موضوع بند (۲) در فضای مجازی علاوه بر مجازات مقرر در این ماده مستوجب حبس درجه شش می‌باشد.

تبصره ۳- جرائم موضوع این ماده به جز بند (۲) از جرائم قابل گذشت است و در صورت گذشت شاکی یا تقاضای ترک تعقیب او، از اموال توقیفی رفع توقیف می‌شود، مگر در مواردی که طرفین به گونه دیگری مصالحه کرده باشند.

تبصره ۴- در صورت احراز عدم توانایی مرتکب به پرداخت جزای نقدی، مواد (۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱ و ۵۳۳) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی مجری است.

تبصره ۵- در کلیه جرائم موضوع این ماده به جز بند (۲) در صورت وجود سایر شرایط مقرر قانونی جهت صدور قرار تعلیق تعقیب، قرار تعویق صدور حکم، تعلیق مجازات، مقام قضائی می‌تواند علاوه بر دستورهای پیش‌بینی شده در مواد قانونی مربوطه، مرتکب را به اجرای یک تا سه مورد از دستورهای زیر محکوم نماید:

الف- شرکت در کلاس‌ها، همایش‌ها یا دوره‌های آموزشی مالکیت فکری حداکثر به مدت دوپست ساعت ظرف دو سال؛

ب- استخدام یک‌ساله حداکثر سه نفر که نام آنها به‌عنوان مخترع یا طراح صنعتی در گواهینامه ثبت اختراع یا طرح صنعتی درج شده است ظرف شش‌ماه؛

پ- تهیه یا تأمین مالی تدوین نمائنگ یا برنامه تصویری آموزشی در جهت فرهنگ‌سازی رعایت حقوق مالکیت فکری و فراهم آوردن زمینه پخش آن از طریق رسانه ملی ظرف یک‌سال؛

ت- فراهم کردن موجبات صادرات یکی از محصولات تولید داخل شرکت‌های دانش‌بنیان ثبت‌شده ظرف شش‌ماه تا یک‌سال؛

ث- درج مراتب عذرخواهی از شاکی در جرائد صنف مربوطه، جرائد محلی یا کثیرالانتشار به هزینه خود به‌ویژه در موارد نقض حقوق معنوی موضوع این قانون، ظرف سه‌ماه؛

ج- توقف ساخت، واردات، عرضه یا تبلیغ اقلام حاوی نقض علامت شاکی و مورد حمایت این قانون و تحویل داوطلبانه قالب تولیدی و اقلام مذکور به شاکی یا معدوم‌سازی آنها در حضور وی ظرف یک‌ماه؛

چ- جمع‌آوری کلیه فرآورده‌های مورد عرضه خود که حاوی نقض حقوق مورد حمایت این قانون است، از بازار، تحویل داوطلبانه فرآورده‌های مذکور به شاکی و یا مرجوع نمودن یا محو موارد مغایر با حقوق و در صورت عدم امکان، معدوم‌سازی آنها به هزینه خود ظرف دو‌ماه؛

ماده ۱۳۴- هرگاه شخص حقوقی مرتکب جرائم موضوع این قانون شود، مطابق مواد (۲۰) و (۲۱) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ مجازات می‌شود.

تبصره- در مواردی که مطابق قانون، علاوه بر شخص حقیقی، ارتکاب جرم متوجه شخص حقوقی نیز باشد، شاکی یا مدعی خصوصی می‌تواند تمام خسارات را از شخص حقوقی مطالبه نماید یا به هر کدام به‌نسبت تقصیر رجوع کند. شخص حقوقی می‌تواند جهت مطالبه خسارتی که برای تقصیر شخص حقیقی پرداخت کرده است به وی رجوع نماید.

ماده ۱۳۵- هرگاه متهم در مراجع کیفری موضوع این قانون برای دفاع از خود، ادعای بی اعتبار بودن و صدور گواهینامه ثبت شاکی را مطرح کند، در صورت وجود قرائن و امارات قابل قبول وفق ماده (۲۱) قانون آیین دادرسی کیفری، قرار اناطه صادر می‌شود. در این موارد، چنانچه بیم تأمین نشدن خسارات وارده بر شاکی وجود داشته باشد، دادگاه می‌تواند از متهم تأمین متناسب أخذ کند.

تبصره- در مورد این ماده، چنانچه احراز شود که مرتکب با طرح ادعای واهی قصد اطاله دادرسی یا ایراد خسارات بیشتر به شاکی را دارد، در صورت محکومیت در مرجع کیفری، مجازات وی یک درجه تشدید می‌شود.

فصل هشتم- مقررات عمومی

ماده ۱۳۶- مرجع ثبت مالکیت صنعتی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور است. ثبت تمام موضوعات مربوط به مالکیت صنعتی، اعم از اختراعات، نمونه شیء (مدل) مصرفی، طرحهای صنعتی، علائم تجارتي، علائم جمعی، علائم تأییدی، نام‌های تجارتي و نشانه‌های جغرافیایی در این سازمان انجام می‌شود.

تبصره ۱- گواهینامه اختراع دفاعی با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و مرجع ثبت صادر می‌شود. فرآیند ثبت اختراع دفاعی و نحوه همکاری مراجع مذکور، بر اساس آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و مرجع ثبت تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در امور مربوط به مالکیت صنعتی در سازمان جهانی مالکیت فکری و اتحادیه‌های مربوط به کنوانسیون‌های مرتبط با آن با مرجع ثبت است.

ماده ۱۳۷- به منظور انجام پشتیبانی و مانع‌زدایی در مسیر تجاری‌سازی اختراعات ثبت شده مطابق این قانون دولت موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون کارگروه پشتیبانی و مانع‌زدایی تجاری‌سازی اختراعات را با ریاست و مسؤلیت وزیر صنعت، معدن و تجارت و عضویت وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ارتباطات و فناوری اطلاعات، جهاد کشاورزی، دادگستری، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نفت و نیرو، امور خارجه و علوم، تحقیقات و فناوری و معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور، دادستان کل کشور، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، رئیس سازمان صدا و سیما، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق تعاون، رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تشکیل دهد؛ کارگروه مذکور موظف است آیین‌نامه اجرائی پشتیبانی و مانع‌زدایی تجاری‌سازی اختراعات را ظرف سه ماه تدوین و پس از تصویب در هیأت وزیران مطابق آن عمل نماید.

تبصره- مرجع ثبت موظف است، فهرست اختراعات ثبت شده را به صورت ماهانه به کارگروه موضوع این ماده ارسال نماید.

ماده ۱۳۸- مرجع ثبت باید تمام مراحل و فرآیندهای ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی، علائم تجاری، نمونه اشیاء (مدلهای) مصرفی، علائم جمعی، علائم تأییدی و نامهای تجاری و تغییرات مربوط به آنها را در قالب سامانه الکترونیکی طراحی و اجراء کند. همچنین این مرجع باید تمام اطلاعات، آگهی‌ها و مواردی را که به موجب این قانون، قابل انتشار است، به صورت روزآمد در «سامانه الکترونیک مالکیت صنعتی» که صحت، تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری آنها را تأمین می‌کند، نگهداری نماید و در زمانی که به موجب این قانون، مقرر شده است، در دسترس عموم قرار دهد. تمام اطلاعات موضوع این ماده، به جز مواردی که به موجب قوانین و مقررات، محرمانه محسوب می‌شود باید از طریق جویسگر (موتور جستجوگر) برای همگان قابل دسترسی باشد. نشانی اعلام شده به مرجع ثبت یا نشانی موجود در سامانه الکترونیکی مرجع ثبت به عنوان سابقه ابلاغ در تمام مراحل اداری و قضائی محسوب می‌شود.

تبصره ۱- اعتبار مورد نیاز اجراء این ماده، از محل درآمدهای حاصل از اجراء این قانون، در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود.

تبصره ۲- مرجع ثبت مکلف است با رعایت ضوابط «اعداد توافق شده بین‌المللی برای شناسایی داده‌های فهرست شده (آی ان آی دی کدز) (INID codes)» و «استانداردهای وایو (دبلیو آی پی) استانداردز» (WIPO Standards)» نمایه اختراعات ثبت شده را منتشر کند.

تبصره ۳- مرجع ثبت مکلف است امکان جستجوی بین‌المللی اختراعات ثبت شده در ایران را با هدف حفظ دستاوردهای مخترعان ایرانی، فراهم کند.

ماده ۱۳۹- مرجع ثبت، دفاتر جداگانه‌ای را برای ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی، علائم تجاری، علائم جمعی، نمونه شیء (مدل) مصرفی، علائم تأییدی و نامهای تجاری در نظر می‌گیرد. تمام اموری که باید مطابق مواد این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن ثبت شود، در این دفاتر به ثبت می‌رسد. اطلاعات موجود در این دفاتر از طریق سامانه الکترونیک برای همگان قابل دسترسی است.

ماده ۱۴۰- تمام ابلاغ‌ها در این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن، حسب مورد تابع مقررات مربوط در قانون آیین دادرسی

دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی و قانون آیین دادرسی کیفری است.

ماده ۱۴۱- در صورت مفقود شدن یا از بین رفتن گواهینامه اختراعات، طرحهای صنعتی، علائم تجارتي، نمونه شیء (مدل) مصرفی، علائم جمعی، علائم تأییدی و نامهای تجارتي، مالک گواهینامه می تواند با پرداخت هزینه مقرر، به صورت کتبی درخواست صدور گواهینامه المثنی نماید.

ماده ۱۴۲- هزینه های مربوط به ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی، علائم تجارتي، نمونه شیء (مدل) مصرفی، علائم جمعی، علائم تأییدی و نامهای تجارتي که میزان دقیق هر یک، در جدول هزینه های آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود، عبارت است از:

۱- هزینه ثبت اظهارنامه موضوع ثبت؛

۲- هزینه اصلاح یا رفع نقص اظهارنامه موضوع ثبت؛

۳- هزینه جستجوی موضوع اظهارنامه ثبت؛

۴- هزینه بررسی ماهوی موضوع اظهارنامه ثبت؛

۵- هزینه صدور اصل گواهینامه؛

۶- هزینه تمدید (حسب مورد)؛

۷- هزینه درخواست استمهال جهت ارائه پاسخ به مرجع ثبت (حسب مورد)؛

۸- هزینه مربوط به انتشار و انتشار مجدد اظهارنامه یا اختراع در صورت تقاضای اصلاح از طرف متقاضیان؛

۹- هزینه انتقال (حسب مورد)؛

۱۰- هزینه پاسخ به استعلامها؛

۱۱- هزینه بررسی اعتراضها؛

۱۲- هزینه درخواست بررسی صدور پروانه بهره برداری اجباری.

تبصره ۱- هزینه سالانه اختراعات و طرحهای صنعتی که تا پیش از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون و آیین نامه اجرائی آن به ثبت رسیده اند، برای مدت باقی مانده حمایت، بر مبنای آیین نامه اجرائی این قانون پرداخت می شود. هزینه تمدید علائم تجارتي ثبت شده ای که پس از تاریخ مذکور تمدید می شوند نیز براساس جدول هزینه ها محاسبه می شود.

تبصره ۲- آیین نامه مذکور در این ماده می تواند در مواردی که متقاضی از بنگاههای کوچک یا مؤسسات غیرانتفاعی باشد تعرفه های ثبت و ارزیابی اظهارنامه و صدور گواهینامه ثبت اختراع و تمدید آن را کاهش دهد.

تبصره ۳- هزینه های موضوع این ماده باید به گونه ای در جدول هزینه های آیین نامه اجرائی این قانون مشخص شود که حداقل تأمین کننده منابع مورد نیاز برای اجرای این قانون باشد.

تبصره ۴- مرجع ثبت مکلف است بدون دریافت هزینه نسبت به پاسخ استعلام های دستگاههای حاکمیتی و دولتی، محاکم، نیروی انتظامی و سایر دستگاههای قانونی ذیصلاح اقدام نماید. مرجع ثبت باید در صورتی که استعلام از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی باشد هزینه های استعلام را منطبق بر جداول آیین نامه اجرائی این قانون دریافت نماید.

تبصره ۵- درآمدهای حاصل از اجرای این قانون پس از واریز به خزانه تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) صرف امور اجرائی، توسعه زیرساخت، نیروی انسانی، ترویج و توسعه فرهنگ مالکیت فکری می گردد.

ماده ۱۴۳- مرجع ثبت مجاز است هرگونه اشتباه در ترجمه یا رونوشت برداری، اشتباه اداری، اشتباه در اظهارنامه، اشتباه در اسناد ارائه شده به مرجع مذکور و یا اشتباه در هریک از ثبت های انجام شده را با رعایت مواد این قانون و آیین نامه اجرائی آن تصحیح نماید. در صورتی که اشتباه صورت گرفته از سوی متقاضی باشد، هرگونه تصحیح مستلزم پرداخت هزینه های مربوط مطابق با ماده (۱۴۲) این قانون است. اصلاحات انجام شده در هر یک از موارد فوق، توسط مرجع ثبت به اطلاع ذی نفع رسیده و منتشر می گردد.

ماده ۱۴۴- نحوه اعتراض به اظهارنامه اختراعات، نمونه اشیاء (مدل های) مصرفی، طرحهای صنعتی، علائم تجارتي، علائم جمعی، علائم تأییدی و نام تجاری ثبت شده و رسیدگی به آن، براساس مفاد این قانون است.

ماده ۱۴۵- رسیدگی به اختلافات و دعاوی ناشی از اجرای این قانون و آیین نامه اجرائی آن حسب مورد در

صلاحیت شعب مجتمع قضائی ویژه مالکیت فکری مستقر در تهران است که ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، توسط رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌گردد. دادرسی رسیدگی کننده به جرائم موضوع این قانون نیز در معیت دادگاههای کیفری تهران است که حداکثر تا شش ماه بعد از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط رئیس قوه قضائیه ایجاد می‌شود.

تبصره ۱- اختلافات ناشی از این قانون قابل ارجاع به داوری است مگر آنکه موضوع آن اختلاف در اصل اعتبار حقوق باشد.

تبصره ۲- قضات مجتمع ویژه مالکیت فکری باید دارای دانش حقوقی مرتبط با مالکیت فکری باشند.

تبصره ۳- تخصصی بودن دادرسی و دادگاههای موضوع این ماده مانع از ارجاع سایر پروندهها به این مراجع نیست.

تبصره ۴- تا زمان تشکیل مجتمع قضائی ویژه مالکیت فکری در تهران، ماده (۵۹) قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶/۸/۷ مجری است.

ماده ۱۴۶- با پیش بینی در قانون بودجه سالانه، تا معادل پنجاه درصد (۵۰٪) از درآمد ناشی از اجرای مفاد کنوانسیونهای مربوط به ثبت بین المللی مالکیت صنعتی که از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون عاید می‌گردد، برای ارتقاء و تجهیز اداره مالکیت صنعتی و ارتقای کیفی آن در قانون بودجه سالانه اختصاص می‌یابد.

تبصره- مرجع ثبت موظف است گزارش سالانه عملکرد خود و نحوه هزینه کرد درآمدهای موضوع این ماده را به کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

ماده ۱۴۷- مرجع ثبت مکلف است نسبت به احراز صلاحیت و صدور پروانه فعالیت برای کارگزاران تخصصی ثبت اختراع از طریق آزمون به وسیله سازمان سنجش آموزش کشور، جهت انجام فعالیت های مرتبط با جستجو، نگارش مستندات ثبت اختراع و پیگیری ثبت اختراع اقدام نماید. مرجع ثبت می تواند یک درصد (۱٪) از بودجه خود را به موضوع آموزش مالکیت فکری اختصاص دهد. آیین نامه اجرائی این ماده و همچنین آیین نامه نحوه نظارت و رسیدگی به تخلفات کارگزاران ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون توسط مرجع ثبت تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

تبصره- کارگزاران تخصصی ثبت اختراع نیاز به اخذ وکالت نامه محضری از متقاضیان نداشته و اعطای وکالت در برگه (فرم) های مخصوصی که به موجب آیین نامه اجرائی این ماده تعیین می گردد، برای انجام امور ثبتی کفایت می کند.

ماده ۱۴۸- به منظور بررسی ماهوی اظهارنامه های اختراع اعم از داخلی و بین المللی، مرجع ثبت مکلف است حداکثر ظرف سه سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، نسبت به جذب و استخدام تعدادی کارشناس تمام وقت، متناسب با تعداد درخواستهای ثبتی که دارای شرایط لازم برای بررسی و جستجوی اختراعات مطابق با شرایط آیین نامه اجرائی این قانون باشند، اقدام نماید. به منظور اجرای این ماده، مرجع ثبت مکلف است نسبت به ایجاد زیرساخت های لازم و اجرای نظام (سیستم) مدیریت کیفیت مطابق با قوانین جستجوی بین المللی اقدام نماید.

تبصره ۱- هزینه های مربوط به تربیت و استخدام کارشناسان در مرجع ثبت، از محل درآمدهای موضوع ماده (۱۴۲) این قانون تأمین می گردد.

تبصره ۲- گزارش جستجو و بررسی ماهوی تهیه شده توسط مرجع ثبت به عنوان پیوست ماده (۲۷) این قانون باید برای عموم منتشر شود.

تبصره ۳- تمام اطلاعات و مستندات ارائه شده از طرف متقاضیان ثبت اختراع از جمله اظهارنامه، توصیف نامه و ادعای نام تا قبل از زمان انتشار مطابق این قانون نزد مرجع ثبت محرمانه تلقی شده و به جز موارد قانونی مربوط به استعلام های دادگاهها، غیرقابل افشاء است.

تبصره ۴- پس از سه سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، تمام بررسی ها باید در مرجع ثبت انجام شود و انتقال اطلاعات و مستندات مذکور به خارج از مرجع ثبت جهت بررسی ممنوع است.

ماده ۱۴۹- مواعد یک ماهه تعیین شده برای ابلاغ به متقاضی، رفع نقص، ارائه نقشه ها، اعتراض به نظر مرجع ثبت، اعتراض به تصمیمات کمیسیون موضوع ماده (۲۳) این قانون، ارائه دلایل نسبت به گزارش کارشناس، پرداخت هزینه ثبت

و پاسخ به اعتراض‌ها، برای اشخاص مقیم خارج از کشور شصت روز لحاظ می‌شود.

ماده ۱۵۰- در موارد زیر کارشناس بررسی‌کننده باید از بررسی موضوع درخواستی خودداری نماید:

- ۱- بین کارشناس و متقاضی، قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه ارثی وجود داشته باشد؛
- ۲- کارشناس یا همسر یا فرزند او حقوق‌بگیر متقاضی باشند؛
- ۳- کارشناس، همسر یا فرزند او دارای نفع شخصی در موضوع مطروحه باشند.

ماده ۱۵۱- آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف شش‌ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، توسط مرجع ثبت با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، صنعت، معدن و تجارت، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، دادگستری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد. تا زمان تصویب آیین‌نامه مذکور، آیین‌نامه اجرائی قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجارتي مصوب ۱۳۸۶/۸/۷ در حدودی که مغایر با این قانون نباشد، مجرا است.

ماده ۱۵۲- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، قانون ثبت اختراعات، طرحهای صنعتی و علائم تجارتي مصوب ۱۳۸۶/۸/۷ نسخ می‌گردد.